

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Omogočite sinom in hčerkam dobro izobrazbo

Pred novim šolskim letom bo stal marsikateri oče in mati pred težavnim vprašanjem: Kam s sinom ali hčerko po dovršeni ljudski šoli? Od rešitve tega vprašanja je odvisna življenska usoda vsakega kmečkega otroka. Ni mogoče dati na to vprašanje enakega odgovora za vse. Potrebno pa je, da se dobro prouči, zato podamo v naslednjem nekaj misli in nasvetov.

V današnji dobi modernega napredka je tudi kmetskemu sinu in kmetski hčerki potrebno, da se primerno izšola. Ni dovolj, da zna pisati in brati ter nekaj malega računati. Dandanes je življenje bolj zamotano, kakor je bilo pred 50 leti in kdor se ne zna prav obrniti, slabo vozi. Povsem napačno pa je naziranje, ki se je ukoreninilo že zadnja leta pred vojno, še bolj pa po vojni, da mora vsak postati »gospod«. Ni vse zlato, kar se sveti in marsikak današnji »gospod« bi bil srečnejši, če bi ga bil oče pustil pri plugu in motiki, kakor pa, da ga je za vse življenje obsodil v tesno in zatohlo uradniško sobo. Pač pa je dandanes tudi kmetu in obrtniku potrebna temeljitejša strokovna izobrazba. Le na ta način bo mogel vzdržati konkurenco naprednejših pokrajin in držav, a sebi zagotoviti boljšo bodočnost.

Res je, da pač vsak oče in vsaka mati želi svojemu otroku boljše in lažje življenje kakor ga ima sam. S tem pa še ni rečeno, da sin ne sme ostati pri plugu in hči pri gospodinjstvu. Izobražen kmet mora znati prijeti za plug, mora pa se tudi spoznati v knjigah in bolj z glavo, kakor pa z rokami voditi kmetijo. Zato pa mu je potrebna primerna višja izobrazba. Vse to morajo upoštevati kmetski starši, ki razmišljajo o tem, kam naj pošljejo sina ali hčerko po dovršeni osnovni šoli. Osnovna šola dá otroku, kakor pove že ime, samo osnovno izobrazbo. Za življenje je potrebno širše obzorje. Pri nas prideta v poštev meščanska šola in prvi razredi nižje gimnazije. S to podlago je otrok šele sposoben za obiskovanje strokovne šole ali pa za izučitev kakega obrta. Sin, ki je določen, da ostane doma, spada torej po tej izobrazbi v kmetijsko šolo, ki jih imamo v Sloveniji prav vzorno urejene. Domačiji primerno

se je treba odločiti za to, ali kaže dati otroku temeljitejšo izobrazbo v vinoreji, živinoreji ali poljedelstvu. Fant, ki bo te šole dokončal z uspehom, si bo vedno znal pomagati in se bo v poznejšem življenju sam izobraževal dalje ter stremel po izpopolnitvi v oni panogi, ki mu je najpotrebnejša.

Stara slovenska navada je, da ostane doma samo prvi sin, drugi otroci pa se morajo priženiti drugam ali pa si iskati kruha po svetu. Tem je še posebno potrebna dobra strokovna izobrazba, da se sami prerijejo v svet. Fant, ki se bo s primerno šolsko izobrazbo učil kakega obrta, bo v svojem poklicu vedno hitreje napredoval. Ko bo končal obrtno učno dobo, bo moral v svet, bodisi na kako strokovno šolo ali pa v kake strokovne delavnice, da se specializira za eno panogo in v tej temeljito izobrazi. Vrnil se bo kot strokovnjak, ki bo imel vedno dober zaslužek in trdno eksistenco. Kako bi bilo, ako bi naše kmetske rodbine posnemale srbske zadrage, kjer ostane vsa družina lepo skupaj na domačem domu? Ali ne bi lahko izhajala kmetija, ki bi imela za gospodarja umnega kmetovalca, razen tega pa pri hiši kolarja, kovača, mizarja itd. Vsi bi imeli dovolj kruha in zaslužka na domači grudi.

Tudi dekleta dandanes ne smejo ostati »bunke«. Znati morajo poleg poljskih del dobro kuhati, šivati, pospravljati, računati, pa tudi urno se zavrteti, kadar je treba. Vso to izobrazbo jim nudijo vzorne gospodinjske šole. Dekle, ki ima vse našete lastnosti, ne bo težko našlo ženina; če pa tudi ostane v družini kot stara »teta«, bo povsod dobrodošla. Zato je napačno, če kdo misli, da dekletom ni treba višje izobrazbe in da je dovolj, da se doma priuči domači kuhji, preden se poroči.

Ko se bodo na jesen zopet odpirale šole, naj vsak oče, ki le količkaj zmore, omogoči svojemu sinu ali hčerki, da izpopolni svoje znanje. Dobra kmetska ali gospodinjska izobrazba nam bo dala izvrstne gospodarje in gospodinje. Imamo dovolj takih šol in tečajev. A za vzgled naj nam bodo Čehi, kjer pridobijo kmetski fantje in dekleta zares toliko izobrazbe, da jih ne ukani ničesar. Dovedni so za napredek v vsakem pogledu.

Politični pregled

V zadnjem političnem pregledu smo že omenili razpravo pred Državnim sodiščem v Beogradu proti izdajalcema dr. Ante Paveliču in Gustavu Perčecu, ki sta pobegnila iz Jugoslavije in se v inozemstvu zvezala s smrtnimi sovražniki naše države. Oba izdajalca je proglasilo sodišče za kriva in ju v odsotnosti kaznovalo

s smrtno kaznijo.

Zadnje dni sta bila sprejeta zopet dva važna zakona, in sicer

zakon o razprodajah in zakon o delni reviziji zakona o taksah.

Prvi zakon ima predvsem namero preprečiti goljufigo početje nekaterih nepoštenih trgovcev,

ki so v nekaterih delih naše države delali tako, da so si na up nabavili za težke stotisočake blaga in ga nato naglo pod ceno razprodajali na javnih razprodajah. Po razprodaji so denar lepo pobasali in napovedali konkurz. Na ta način je bilo potem oškodovanih mnogo poštenih trgovcev, ki so dajali nepoštenim razprodajalcem na upanje blago in potem pri konkurzu vse izgubili ter zašli mnogokrat sami v plačilne težkoče. Sedaj bodo dovoljene razprodaje samo pod gotovimi strogi pogoji in le z dovoljenjem oblasti. Sprememba zakona o taksah pa določa, da sme odsej minister oproščati plačevanja taks razne poljedelske in obrtniške zadrage, ako ne plačujejo svojim članom nikakih dividend za naloženi kapital.

Mnogo pozornosti je vzbudil tudi poziv notranjega ministrstva oblastnima komisarjema v Ljubljani in Mariboru, da podasta ostavko na svoja komisarska mesta ali pa da se dasta črtati iz imenika odvetnikov in prenehata z odvetniško prakso. Glede na ta poziv se je mariborski oblastni komisar že odločil in se dal črtati iz odvetniškega seznama, dočim se ljubljanski še ni definitivno izjavil.

V Beogradu vrši z nečloveškim naporom sedanjí župan ing. Miloš Savčič delo

za očiščenje beogradske občinske uprave,

kjer se je kradlo in poneverjalo kar na debelo. Z odločnim raziskovanjem poslovanja različnih občinskih uradov je ing. Savčič razkril že celo vrsto umazanih zadevščin, pri katerih so različni ugledni možje in uradniki oplenili beogradsko občino za težko stotsoče.

V ponedeljek je podal v roke kralju svojo ostavko minister trgovine

dr. Želimir Mažuranič,

ker se ni mogel sporazumeti s svojimi ministrskimi tovariši o načinu izvedbe in nadaljevanja agrarne reforme v severnih delih države. Njegove posle bo vodil do nadaljnjega finančni minister dr. Švrlljuga.

V ospredju zunanjepolitičnih dogodkov je še vedno ostri

spor med Kitajsko in Rusijo,

o čigar vzrokih smo že pisali v zadnjem pregledu. Na prvi mah je že bilo celo videti, da se bodo Rusi in Kitajci brez odloga spoprijeli in pričeli s krvavim plesom. Saj so že iz najrazličnejših krajev jele prihajati vesti o krvavih spopadih med obema vojskama ki se zbirata ob državnih mejah. Eni so celo vedeli povedati, da so Rusi tepeni, drugi pa zopet obratno, da beže Kitajci. V resnici je stvar taka, da si oba nasprotnika nekoliko pomišljata pričeti s krvavo morijo. Dočim je Kitajska še finančno zelo slaba in tudi vojaško slabo oborožena, se Rusi boje zopet nemirov v notranjosti države, kjer marsikdo ni zadovoljen z boljševiškim rajem. Poleg tega morajo Rusi prepeljavati še tisoče kilometrov daleč svoje čete preko Sibirije na kitajsko mejo, za kar je treba mnogo časa, česar se spominja gotovo še prav dobro marsikateri naš bralec, ki je romal kot vojni ujetnik po brezbrežnih poljanah Sibirije. Zato je pričakovati, da se bosta najbrže obe državi po posredovanju evropskih velesil in Amerike, ki si prav nič ne žele kakih novih vojn, sporazumeli in mirno rešili spore.

Bolgari

so se svojo zagrizeno propagando proti naši državi prav malo opravili. Zaman romajo ugledni Bolgari po evropskih prestolnicah in skušajo dokazovati tem, ki jih sploh še poslušajo, da so miroljubni in da je Jugoslavija vzrok neprestanih mejnih spopadov v Makedoniji. Svet je že predbro spoznal bolgarsko lažnivost in tega tudi prav nič ne prikriva. Morda jim kvečjemu še verjamejo tam, kjer sploh radi čujejo kaj slabega o nas in si v ta namen celo sami kdaj kaj zmislijo. Edini odziv so našli med albanskimi kačaki, ki se jim hoče ropanja po naših selih. Njih zavezništvo pa tudi ne bo dosti zaleglo.

Proslava 10letnice osvobojenja Prekmurja

Slovenska krajina slavi letos desetletnico priključitve k narodni državi, ki se je izvršilo 12. avgusta leta 1919., torej nekako skoraj celo leto po ujedinenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da se izvrši ta proslava na čim slovesnejši način, se je izvolil poseben izvršilni odbor, sestavljen iz bivših bojevnikov za osvobojenje Slovenske krajine. Ta odbor je v sporazumu z vsemi narodnimi in kulturnimi društvi sestavil sledeči spored proslave:

Sobota, 17. avgusta: Podoknice, razsvetljave, bakljade in streljanje v M. Soboti, D. Lendavi, Čerensovcih in Beltincih, v vseh ostalih občinah kresovi, z domoljubnimi govori.

Nedelja, 18. avgusta: Ob 5. uri zjutraj budnice. **M. Sobota:** Ob 9. pridiga, ob 9 in pol slovesna služba božja. Od 10. do 12. obhod po mestu: od r.-k. cerkve skozi Malo Kanižo, Lendavsko, Aleksandrovo, Šolsko in Slovensko ulico na Glavni trg, kjer bo slavnostno zborovanje. **Red pri obhodu:** 1. Gasilski trobentači na konjih, 2. konjeniki v narodnih nošah, 3. kolešarji, 4. dijaštvo, 5. predstavniki občin, 6. društva: Kolo jugosl. sester, Žensko društvo, Dobrovoljci, Orli in Sokoli (red za oboje je določil žreb), vojaštvo z godbo, gasilci in društva, ki se morebiti še prijavijo, 7. dekleta, 8. fantje, 9. vozovi z narodnimi običaji, 10. moški, 11. ženske. Ob 12. slavnostni govori na glavnem trgu, za tem banket.

Čerensovci: Pri zgodovinski hiši, ki je last Ivana Bedernjaka, razstava domače obrti in kmetijskih pridelkov Slovenske krajine.

Dolnja Lendava: Ob 4. in pol zahvalno cerkveno opravilo. Po službi božji obhod po mestu v istem redu, kakor v M. Soboti, po odhodu govori, po govori prosta zabava. Na seji izvršilnega odbora se je izvolila posebna deputacija, ki je sestavljena iz sledečih gg.: Klekl Jožef, vp. župnik, Čerensovci; dr. Farkaš Franc, sodnik, M. Sobota; Gregor Matija, kmet, Dokležovje; Benko Jožef, župan, M. Sobota, Neubauer Jožef, župan, D. Lendava. Ta deputacija se bo šla pokloniti Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in ga prositi za pokroviteljstvo nad proslavo. Naprošena je

četrtinska vožnja. Društva naj količkaj večje skupine javijo že vnaprej vodilnemu odboru v Čerensovcih, kjer se bodo dobile tudi izkaznice za četrtinsko vožnjo in spominski znaki. Javiti po možnosti vsaj do 31. julija. Slovenska krajina vabi vse prijatelje-onkraj Mure, vsa društva in korporacije, da se v čim obilnejšem številu udeležijo njenega jubilejnega dne.

DOPISI

ŠOŠTANJ-DRUŽMIRJE. (V spominu Ivana Gregorevčiču.) Smrtna kosa je zopet zahtevala svojo žrtev, ki si jo je izbrala v naših gasilskih vrstah. Iztrgala nam je vzor-gasilca tovariša Ivana Gregorevčiča, odbornika slovenjgraške gasilske župe in načelnika gasilskega društva Družmirje. Bil je z rajnim Ivanom Dvornikom ustanovitelj prvega slovenskega gasilskega društva v prelepi Šaleški dolini. Leta 1908., ko so povsod obstajala le društva «Feuerwehr» z nemškimi poveljem, upliv na članstvo od strani sosedov ni bil majhen, in treba je bilo zbrati vse moči, da se izvede začrtani program. Društvo se je krasno razvilo in šteje nad 30 članov, ima lastni dom, dobro orodje in obleko. Za vse to je bilo treba beračiti, ker po večini občine ne polagajo preveč važnosti, da bi društva dovolj podpirale. Po 20 letih društvenega obstoja krije domača zemlja oba ustanovitelja. Pred tremi leti smo izgubili dobro v spominu ohranjenega Ivana Dvornika, dne 11. julija ob 18. pa smo spremili zadnjikrat našega blagega Ivana Gregorevčiča. Kako priljubljen je bil, nam je pokazal veličastni sprevod. Za križem je korakala polnoštevilna godba «Zarja», ter igrala žalostinke, za godbo je v črno kopreno zavita, šele novo blagoslovljena društvena zastava tovarniškega gasilskega društva Woschnagg izkazala čast pokojniku, za njo pa je korakalo 159 gasilcev v kroju iz društev: Družmirje, Šoštanj, Velenje, tovarne Woschnagg in Šmartno ob Paki. Za njimi je stopalo zastopstvo Sokola, ki je nosilo vence, na kar je sledila množica občanov. Sprevod je vodil g. župnik z

dvema duhovnikoma. Rakev in goreče baklje ob strani so nosili domači gasilci, za krsto pa so stopali sorodniki in zastopniki društev. Pevec tovarniškega gasilskega društva so odpeli na domu in na grobu lepo žalostinko. Družmirje še ni videlo take udeležbe občinstva pri pogrebu ter zastopnikov organizacij in društev. Slovenjgraško gasilsko župo je zastopalo starešinstvo: župni načelnik Kopač Polde, tajnik Fr. Canjko in blagajnik Ferk iz Slovenjgrada. Župni načelnik se je v lepih besedah poslovil od rajakega tovariša s pozivom na gasilce, naj njegovo delo posnemajo. Društveni tajnik Tone Novak se je v imenu domačega društva poslovil, nato pa je izrekel slovo še načelnik gasilskega društva Šoštanj kot prijatelj, omenjajoč pokojnikovo delo v gospodarskih organizacijah in v kulturnih društvih, zaključujoč: «Bela žena s koso naju loči na domači grudi. Uživaj zaslužen mir, tvoje delo pa naj nam bo v vzgled in posnemanje! Na pomoč!» — Ivan Gregorevčič je bil rojen leta 1867. v Globokem pri Brežicah. Trgovine se je izučil pri Kraljiču, pozneje je služboval pri Matajsu v Brežicah. Poročil se je leta 1898. v Iga vasi pri Rakeku z gdč. Marico Podpacovo, na kar se je leta 1904. naselil v Družmirju. S pridnim delom si je pridobil lepo posestvo, bil je pošten trgovec in dober gostilničar. Za njim žaluje žena in tri že preskrbljene hčerke ter ostali sorodniki in vsa društva in organizacije. Gasilsko društvo v Družmirju mu bo težko našlo naslednika. Lažak mu počitek! Ohranili bomo pokojnika v najčastnejšem spominu.

SV. JURIJ POD KUMOM. Že enkrat smo poročali, kak prijatelj «Domovine» je naš gospod župan. Danes lahko poročamo, da nas je gospod župan že na tem svetu razdelil med ovce in kozle. V svoji županski pisarni ima na vidnem mestu pribita na eni strani imena naročnikov in čitateljev «Domovine», na drugi strani pa imena naročnikov «Domoljuba». Tako smo že res razdeljeni v ovce in kozle in gospod župan si bo s tem gotovo pridobil veliko zasluženje pri ljubem Bogu, ker mu je olajšal delo za sodni dan. Predsednik prosvetnega društva, ki je istotako velik prijatelj «Domovine», celo pravi, da bi se ne upal jesti klobase, ako bi bila zavita v «Domovino». Sedaj si pa mi hribci res nismo na jasnem:

DR. LEON BRUNČKO.

Križi in težave

(Konec.)

In tako je taval v negotovosti, zdaj v sladkih upih, zdaj spet v brezmejnem obupu, vse dotlej, dokler ni tisto noč po oni strašni nevihti, gnan od nevidne roke, kakor že prej toliko in tolikokrat, poromal spet tja pod njeno okno ter zagledal tam razdejanje njenega rožnega vrta in cvetlice na njenem oknu. Takrat mu je bilo, kakor da je grozna burja zavihrala po vsem njegovem telesu in kakor da je treščilo vanj. Strašne slutnje so ga spreletavale in v hipu se mu je zdelo, da je s temi nežnimi gojenkami Rezike uničeno tudi njegovo življenje, da je pomenjeno in izgubljeno vse. —

Kakor brezumen je taval tisto noč po trgu in okolici, čez polje in skozi gozdove. Šele pozno dopoldne se je vrnil domov, blaten, kuštrav in raztrgan, kakor da je ravnokar ušel razbojnikom iz rok. Ljudje so se mu plašno izogibali in začudeno zmajevali z glavami, kaj neki se je zgodilo temu mlademu, zalemu fantu, ki nikoli nikomur ni storil ničesar žalega in je sicer vedno strogo gledal na dostojno zunanost. Od tedaj se je izogibal vsaki kakršnikoli človeški družbi, mrzil vse, kar je količkaj dišalo po ljudeh, ter vidno propadal kakor hrast z narezanimi koreninami.

Prej tako podjeten in delaven je odrival od sebe vsako delo. Čemu bi tudi skrbel in garal? In za koga? Mar za Meto, svojo mačeho?

Ono bitje, za katero edino bi ga veselilo živeti, kateremu na ljubo bi se trudil od zore do

mraka, to bitje mu je prevzel drugi. Drugemu se je vdala njena zlahtna duša, za drugega je cvetelo njeno mlado, dekliško telo! Ali je življenje sploh še vredno, da se živi? Ali se sploh izplača še nadalje tavati po svetu, samo zato, da tlačiš zemljo? Ali je človek res samo zato vržen na ta košček vesoljstva, da se tu rodi in se čez nekaj časa spet spremeni v prah in pepel?

Zavrnil je sicer grabežljivo pohlepnost svoje mačehe, toda: kaj sedaj? Rešil je sicer svojo domačijo odtujitve, a za kako dolgo? Ali ne bo tam prej ali slej vendar le zavladal tujec? Sam brez potomstva, komu naj jo zapusti? Od Rezike, da, od nje bi hotel imeti otrok!

Pa makar dva tucata! Toda ona je za njega izgubljena! Da bi se pa kaki drugi ženski prodal ali jo celo kupil? Ne, zato ni bil ustvarjen! Če bi ne ljubil, morda, toda s tem ognjem v srcu — nemogoče.

Pa zakaj potem odtegovati hišo in posestvo tako odločnim, marljivim in večim rokam, kakor jih ima mačeha? Ali ni bolje, ako ohrani čast domačije vsaj na ta način, da jo izroči smotrenemu vodstvu mačehe in s tem zagotovi obstoj in napredek svojemu domu? Ali je torej ravnal res v smislu svojih prednikov, ko je odklonil ponudbo te izvrstne gospodinje? Gotovo ne! Kaj tedaj?

In že je bil na tem, da stopi ponovno k mačehi in se z njo pogovori o pogojih in načinu predaje posestva, ko zasliši iz veže korake in srdito kreganje. Služinčad, hlapec in dve dekli, se je povrgla iz cerkve ter bila prav glasno sprejeta od gospodinje Mete.

Bil je čas, da se tudi on odpravi k drugi maši. Počasi in malomarno se je preoblekel. Le pri-

siljeno je sledil stari navadi, ki je velela, da tudi gospodar ni zaostajal za svojim posli, kadar je šlo za to, da se izkaže Bogu in nedelji čast. Toda, izza one strašne nedelje in nekake mržnje do ljudi, je le skrajno nerad obiskoval nabito polno cerkev, zato mu je bilo danes še prav posebno odvratno nositi svojo srčno bol tako rekoč na trg. Zdelo se mu je, da mu bodo vsi z obraza brali, da je na pol že brez zemlje in strehe, on, zadnji potomec starega, bogatega rodu Grabnarjev. In če ga bo kdo pozdravil in ga nagovoril, kako mu naj pogleda v oči? Kje naj vzame mirnost, da bo odgovarjal na vsa tista vprašanja vsakdanje vsebine, o vremenu, letini in živini, ki mu jih bodo stavili prijatelji in radovedneži? Ne, ne — danes ni bil v stanu govoriti z nikomur.

Stopil je pred hišo. Njegova mačeha je na dvorišču dajala zadnje ukaze ter oštela zdaj tega, zdaj onega. Tam zunaj pa je že pokal z bičem Hanza, naganjajoč pred seboj čredo goved na pašo. Farni zvon je vabil. Daleč tja v tihi jesenski svet je donel bron. Zrak je bil čist in prozoren, nebo jasno, temno modro, z njega pa je sipalo solnce svoje zlate, mehke žarke, poljubljajoč hrib in dol. Gozdovi, prej tako sočni in zeleni, so dobivali že orumenele lise. Tam gori nad vrhom Planinke, je lačni kragulj krožil v širokih kolobarjih.

Tone se je zravnal. Na dušo mu je legla zavest, kako je vendar lep ta širni božji svet, tudi zdaj, ko ni več v cvetju, ko polaga račun svoji rasti v pomladi in poletju. Naravnost k srcu segajoča je sanjava otožnost prirode. Tonetu se je zdelo, kakor da so oči narave obrnjene nazaj v preteklost, kakor da se poslavlja od

Ali je «Domovina» v naši državi prepovedan list, ali pa misli g. župan, da živimo še vedno v Šušteršičevih časih, ko so bili taki gospodje vse-mogočni. Govori se, da je občinskemu slugi zagrozil z odpovedjo službe, ako ostane še nadalje naročnik «Domovine». Zdi se nam, da g. župan ni razumel ali pa noče razumeti manifesta Nj. Veličanstva kralja z dne 6. januarja. Hud nasprotnik «Domovine» je tudi neki mož, ki je bil svoj čas za mežnarja nekje pri nunah. Ta grozi naročnikom in čitateljem «Domovine» naravnost z vragom. Mi hribci bi bili zelo hvaležni, ako bi se našel kdo, ki bi omenjena moža poučil, kaj se sme in kaj ne.

GORENJI LOGATEC. Pred kratkim smo dobili novega župnika v osebi bivšega žirovskega kaplana g. Antona Skubica. Bil je prav pristržno sprejet in slovesno inštaliran. Iskreno dobrodošel! — Dne 4. avgusta t. l. bodo naši vrli gasilci razvili svoj prapor in blagoslovili svojo novo motorno brizgalno. Pripravlja se velika slavnost. Ljudska veselica se bo vršila v nad vse primernem grajskem parku ki more sprejeti v svojo senco še tako veliko število posetnikov. Številna bratska društva so že prijavila svojo udeležbo. Pričakuje se impozantna manifestacija plemenite gasilske ideje. Nova motorna brizgalna je že prispela. Prvo preskušnjo je prestala imenitno. V mogočnih curkih je z lahkoto sipala vodo visoko čez strehe sosednih hiš. Kot bi trenil, je bila že v pogonu. Upajmo, da bo v slučaju potrebe uspešno tekmovala s v. Florijanom. — Načelnik tukajšnjega Sokola br. Franci Kóbal je sprejet v finačno službo in je moral nemudoma odpotovati na novo službeno mesto v Marenberg. Z njim izgubi društvo skrbnega in vestnega načelnika, prosvetni odsek pa še posebej odličnega igralca. Bratskemu društvu v Marenbergu svetujemo, da ga takoj primerno zaposli, ker bo dobilo v njem zelo dobro moč. Bratu Francetu pa mnogo sreče in na skorajšnje svidenje!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. V prosvetnem delu smo mi še precej nazadnjaški. Vendar pa se je začela naša mladina gibati. Že pozimi so priredili dve igri, ki sta častno in vseskozi hvale vredno uspeli. Na nedeljo, 4. avgusta, pa priredijo zopet dve igri, in sicer dvodejanko «Lažizdravnik» in enodejanko «Zamorec». Ljubitelji

prosvete vabimo, da si ogledajo naše mlade igralce. Posebno pa še vabimo naše sosede Zibčane, Šmarčane, Šentvidčane, one iz Slivnice in iz Loke-Žusma. Nikomur ne bo žal. Začetek točno ob 3. popoldne v šoli pri Sv. Štefanu. Čisti dobiček se bo uporabil za šolske potrebščine revnim šolarjem. Radovedni smo, če se bo tudi zdaj iznašel zopet podlež, ki bi nasprotoval, kakor zadnjič. Si bomo dobro zapomnili.

KRŠKA VAS. Na tomboli prostovoljnega gasilnega društva v Krški vasi so bile izžrebane naslednje številke: 2100, 4228, 4720, 4141, 2405, 2941, 2190, 349, 3585, 2772, 2191, 2104, 4576, 3074, 4378, 429, 854, 2527, 4578, 4498, 1413, 2748, 8779, 4681, 2033, 2340, 344, 3077, 4383, 14.869, 1076, 11.173, 4710, 2402, 1358, 14.859, 2518, 855, 4543, 2116, 5128, 4727, 2801, 1353. Dobitki so na razpolago pri društvu do 21. avgusta t. l.

DOBOVA. Tukaj smo položili k večnemu počitku posestnika Janeza Medvedca, ki je kljub vedno trdemu delu dočkal 85 let. Mož je bil jako dobrotljiv. — Bodi mu zemljica lahka, rodbini Medvedčevi pa izražamo iskreno sožalje!

KONJICE. Davčna uprava v Konjicah se je preselila iz sodnega poslopja v dvoriščno zgradbo Kmečke hranilnice in posojilnice. Ti novi prostori so tako majhni, da niso nikakor primerni za ta urad. Nadalje tudi stranke težko najdejo na dvorišču iskanj urad. — Dravinjska podružnica Slovenskega planinskega društva v Konjicah bo otvorila svojo kočjo na Pesku dne 15. avgusta t. l. Delo pri stavbi hitro napreduje. Pred kočjo je za posetnike obširna veranda. Društvo namerava urediti v na Pesku izvirajoči Oplotnici kopališče za turiste. — Željno pričakovana javna električna razsvetljava je zagorela. Ulice po trgu so jako dobro razsvetljene. Pri privatnikih pa se bo razsvetljava postopoma uvedla. — Občinski odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da se interesentu tovarnarja Laurichu dovoli odstranitev pešpota za njegovo tovarno, ki se nadomesti s cesto, ki bo peljala nekoliko nižje od tovarne skozi župnijski travnik. S tem bo zveza med kolodvorom in vasjo Blato zvezana, ne da bi bilo treba voziti skozi trg.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Sokol je priredil v nedeljo 14. julija t. l. na lepem travniku g. Križaniča svoj prvi samostojni javni nastop s

sodelovanjem iz vsega murskega okrožja. Popoldanskih dobro uspehlih skušnjah se je popoldne vršila ob 3. javna telovadba vseh oddelkov. Domačini so bili zastopani v lepem številu in so s pomočjo bratskega društva Veržej podali skupno par točk. Ostali program je izvršil Sokol iz Ljutomera. Pri orodni telovadbi so nastopili mlajši člani, ki sicer niso podali vrhunskih vaj, pa so z lažimi pokazali, kaj še lahko dosežejo. Pred nastopom je pozdravil navzoče občinstvo in Sokolstvo podstarosta brat Lubi, na kar je prinesel pozdrave iz Maribora delegat M. S. Z. brat Zorko, ki je pohvalil agilnost mladega društva, ki orje trdo ledino na Murskem polju. Lepo prireditelj je posetilo Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo od Radgone preko Slovenskih goric do Ormoža in preko Mure do Murske Sobote. Hvala vsem tem! Paviljoni so tudi pokazali svojo okusno okrašeno lice in požrtvovalnost agilnih delavcev. Bil je to lep sokolski praznik v Križevcih. Led je prebit. Sedaj pa vsi na skupno delo še višje in še k lepšim uspehom! Zdravo!

LEVACK-MINE (Kanada). Prosimo za majhen koticek v vašem listu, da tukaj se nahajajoči slovenski fantje in možje opišemo sorodnikom in prijateljem naše kanadsko življenje. Posebno sedaj ob času košnje se spominjamo na naše domove v domovini. Kako smo jo včasih mahalil! A tukaj v Kanadi sedaj v tem času, ko vi kosci vrskate po lepi ravnini za kosami, in ve dekleta, ko se kregate, katera bo svojemu fantu pripela za klobuk lepši šopek cvetlic, pa mi v oddaljenem kraju rijemo in kopljemo pod zemljo in si s trdim delom služimo vsakdanji kruh. Ob prostem času, ko pridemo z dela domov, se pa najbolj zabavamo s čitanjem «Domovine», ki jo tukaj prav radi prebiramo in vidimo, da edino ta časopis prinaša dovolj novic in koristnega branja. Ko pride «Domovina» s pošto, jo hoče vsak imeti prvi. Preden jo vsi prebero, ima zadnji že vso raztrgano v roki. Zato jaz obenem s tem dopisom zase naročam «Domovino». V splošnem pa živimo še precej zadovoljno, največje veselje pa si naredimo, ako se zberemo v gručo fantje in možje in zapojemo par lepih slovenskih pesmi. Naše petje je priljubljeno vsem narodnostim tudi tukaj po Kanadi. Vsak izmed nas pa gleda največ na to, da bi si

svojih nadebudnih, mladih in zornih sanj. Kakor dekle, ko odlaga svoj lišp in lega k počitku.

«Rezika!» je vzkliknil Tone in razprostrl roke. «Za koga cveti tvoja lepota? Ti moja ljubezen, moje življenje, moja smrt. Zakaj zame-tuješ moje vdano, verno srce!»

Bolesten vzdih se mu je izvil iz prsi. Oči so mu krožile po obzorju. Jesen, jesen...

Ni še pričel prav živeti in že je odcvetelo v njem. V tisti noči po nevihti je padla slana in kruto pomandrala njegovo mladost, njegovo pomlad. Dá, tudi v njem je nastopila jesen. In zato ga je vleklo z vso silo tja ven v naravo, tja gor v hribe, tja gor, kjer kroži kragulj in preži na zrelo življenje.

Tam bo obhajal sv. mašo, v tem velikem božjem hramu, kjer je solnce sveča in ves ta prostrani svet oltar. Tam ga ne bo nihče motil, nihče zvedavo ogledoval in nadlegoval. Tam ne bo ljudi. Samo veter, sapica božja, mu bo hladil razpaljena lica. Samo temu bo potožil svoje gorje, da ga ponese pred prestol Vsemogočnega. To bo najlepša in najiskrenejša njegova molitev.

S tem jasnim ciljem pred očmi je stopal Tone lahkinih in prožnih korakov čez polja in travnike, potem navkreber skozi gozdove, mimo hiš. Tu pa tam je obstal in se ozrl. Tam spodaj, v dolini, se je svetil trg, na zgornjem koncu bela farná cerkev, tam ob strani pa ga je prijazno pozdravljala njegova hiša. — Njegova? Kako dolgo še?...

In spet je stopal Tone dalje. Vedno višje in višje se je spenjala njegova pot. Gozdovi so prenehali, začela se je gola planjava. Le tam na samotni je sameval bor in molel svoje veje

proti nebu. «Zapuščen in osamljen si, kakor jaz» je šepetal Tone. «Žaluješ tudi ti za svojo vitko jelko in steguješ svoje roke po njej?»

Bridko se je nasmehnil in pobožal hrapavo debló. «Ti in jaz, oba stojiva sama na svetu. Globoke gube in brazde je zarezala žalost v tvoje telo. In zdaj? Kaj ne, tudi meni se bere na obrazu, koliko trpim zaradi svoje jelke.»

Nizko robidovje se mu je zapletlo med noge. «Me uklepaš k mojemu sotrpinu? Hočeš, da ostanem in umrem tu v tvojem objemu? Ne, ne! Moram še k povodnemu možu! Morda vé on kak lek moji bolezní.»

Tako se je šalil. Toda v očeh mu je sumljivo zalesketalo. Trpko je zamahnil z roko in nadaljeval svojo pot. Na vrhu so ga že od daleč vabili borovi pritlikavci v svojo sredo, kakor da čuvajo zanj izredno skrivnost. Za trenutek se mu je zazdelo, da nekaj svetlega migota izza njihovega obroča, ni pa se dalo razložiti, ali je to vodno zrcalo ali kaj drugega. Pristopil je bližje. Toda, kaj je to? Ali ni bilo, kakor da bi nekdo krčevito jokal za tem grmovjem, tam pri jezeru?

Tihó, korak za korakom, se je bližal Tone. Previdno, kakor da se boji dirati v sveto bol tega človeškega bitja, je razklepal veje in stopal na nihajoča debla. Prišel je tu gor v želji in trdnem prepričanju, da ne bo srečal tu žive duše. Toda čim je zaslišal človeški glas, ni zbežal pred njim, kakor bi to gotovo storil spodaj v dolini. Nasprotno! Kakor začaran je sledil temu nepričakovanemu pojavu človeške bližine. Zavest, da je tu zgoraj vrh Pohorja razen njega še kdo, ki morda trpi enako ali še bolj kakor on sam, mu je hipoma izbrisala vso mržnjo do

človeške družbe. Želja: pomagati, tolažiti — je v trenutku premagala vse druge pomisleke.

Komaj pa je tako oprezujoč in zatajujoč dih, prispel skoro na rob borovja, se je vzdignila pred njim kakor iz tal, tik pred jezerom, vitka ženska postava. Dolgi črni lasje so ji razpuščeni vihrali po hrbtu. S krikom: «Marija Puščavska, odpusti mi!» — je planila, roki roteče sklenjeni proti nebu, in drvela po nizkem robu nizdol v vodo...

Kakor bi trenil, je Tone predril zadnje ovire. Skok, dva, — in bil je pri njej, baš, ko se je zavihnilo telo, da se vrže v tolmun. Z močno roko je prijel obupanko. Le trenutek še, in bilo bi prepozno. Ko pa jo je prinesel in položil na trato med jezerom in borovjem, je ostrmel. Kolena so mu klecnila in v strašni zaprepaščenosti je zavpil, ne — zarjul:

«Rezika! Za božjo voljo! Rezika — ti?»

Počasi so se Reziki odprle oči. Polagoma, kakor že z onega svetá, se ji je vračala zavest.

«Tone!» je zašepetala in blažen smehljal ji je šinil preko obraza. Naslonila je trudno glavo na njegove prsi in spet zaprla oči. «Prišel si... Moj Tone!»

Mahoma pa se je zdrznila. Kakor da se je še le sedaj spomnila vse grozotne resnice, se je odmaknila od Toneta, vsa preplašena upirajoč vanj velike oči. «Ne, ne! Ne dotikaj se me! Kdo te je klical? Zakaj me nisi pustil umreti?»

«Rezika! Glej, ne huduj se! Bal sem se, da znorim ali pa da napravim neumnost tam spodaj. Zagabil se mi je svet, ono mravljišče, polno ljudi tam spodaj. Nisem strpel več. Iskal sem zraka, iskal luči! Tiščalo me je v prsih, dušilo me je, tam spodaj. In prišel sem tu gor, da pra-

žim prej prihranil nekaj denarja in se zdrav povrnil v domovino k dragim rojakom in prijateljem. Pošiljamo vsem bralcem in bralkam «Domovine» najlepše pozdrave, posebno še našim Dobrepoljcem! — Frank Zajc, Levack-Mine Box 21. — Ont. Kanada.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

VARSTVO PRAŠIČEV PRED VROČINO.

Prašič je po svoji prvotni naravi gozdna žival. V senci in hladu gozdnega drevja se dobro počuti. Ravno tako mu je pa potrebna tudi zadostna pljača, oziroma moča. Nič mu ne ugaja zaradi tega bolje kot kopeli v poletni vročini. Z močo preganja kožno srbečico, ki je tem živalim lastna, v vodi pa se tudi ohladi in osveži, če ga mučita suša in vročina. Ako tega ne vpoštevamo, ima poletna vročina zanj lahko zelo usodne posledice, ki se kažejo v slabem uspevanju ali celo v nevarnih bolezenskih napadih. V poletnih mesecih se najraje pojavi kužna rdečica, pa tudi druge nevarne bolezni.

Zato je naša dolžnost, da varujemo te živali pred slabimi posledicami vročine. Potrebno je, da jih v tem času kopljemo ali pa vsaj umivamo. To delamo v dopoldanskih urah ali pa tudi popoldne. Skopana žival se v znak dobrega počutka rada vleže in rada miruje. Če nam manjka vode za kopanje, si moramo pomagati z umivanjem. Potrebna sta škafor vode in dobra ščetka.

Vso skrb pa moramo obračati v poletnem času tudi na svinjake. Svinjak bodi zračen in hladen. Čez dan je vrata zapirati, da ne sili vročina notri, ponoči jih je pa odpirati, da more nočni hlad notri. Za poletni čas je dobro, da imamo vrata iz remeljnov ali pa lesa, da se posamezni koči lažje hlade. Čez dan je hodnike tudi poškopiti z vodo, da so svinjaki bolj hladni.

Če ležijo svinjaki na solnčni strani, moramo skrbeti za potrebno senco, najsaj bo na en ali drug način. Če ni spredaj nič drevja, katero bi delalo senco, si moramo pomagati na ta način, da napravimo spredaj navpično steno iz vej, ki

bo branila solnčnim žarkom pristop do svinjaka.

Dobri svinjaki morajo pa tudi imeti potrebna prezračila (ventilacijo), da jih tudi na ta način lahko zračimo in hladimo. Taka prezračila morajo biti prav umeščena, da ne nastane v svinjaku prepah, ki lahko škoduje plemenskim in drugim prašičem. Potrebna prezračila naj so umeščena pod stropom. V poštev prihajajo posebno v večjih svinjakih, ki imajo skupni strop.

ŠKODLJIVCI NA ZELJU.

Zelje je važna rastlina za naše kraje. Veliko ga porabimo za dom, dá se pa tudi izvažati. Pred vojno smo ga pošiljali v Egipt in druge daljne kraje. Na pridelovanje zelja je polagati tudi v bodoče potrebno skrb, zlasti po legah, ki so s svojim podnebjem ustvarjene za to.

Pridelki zelja se ravnaajo pred vsem po ugodnem vremenu, zlasti po zadostni zračni vlažnosti. Zelo odvisen pa je pridelek tudi od raznih škodljivcev, ki ga lahko napadajo med letom. Najbolj trpi zelje pred bolhači in pred gosenicami. Bolhe ali boljše rečeno bolhači ga napadajo v mladosti in mu lahko prizadenejo veliko škodo. To so mali keberčki, ki se silno razmnože in ki bolham podobno skačejo. Škodujejo pa na ta način, da objedajo mlade liste in izglajo okrogle luknje, tako da je poškodovano listje čisto luknjičasto. Ta škodljivec je toliko nevarnejši, ker objeda liste v najboljši rastni dobi in ker mu ne moremo prav do živga. Vsa različna sredstva, ki se priporočajo, nimajo pravega uspeha, tako n. pr. potrošanje rastlin z apnom, pepelom, drobnim peskom itd. Tudi škropljenje z 1 % tobakovo vodo (raztopino tobačnega izvlečka) ni izdatno. Še najbolj pokončujemo bolhe s tem, da jih lovimo z lepljivimi tvarinami, kakor n. pr. s tankimi deskami, ki so namazane s smolo ali kaframom in s katerimi drsamo in mahamo ob zeljnih rastlinah. Splašeni bolhači odskakujejo in se prijemajo lepiva na deski. Take deske so lahko bolj kratke in naj imajo po sredi kratko držalo slično kakor lopar ali kaka večja pahljača. Desko je namazati z obeh strani in mahati z njo naprej in nazaj, da se polovi kolikor le mogoče tega mrčesa. Deska je lahko tudi daljša, da jo držita dva, vsak na enem koncu in da drsata z njo ob zeljnatih rastlinah.

Druga dva, zelo nevarna škodljivca zelja sta pa gosenica kapusovega (zeljnega) belina in gosenica kapusove (zeljne) more ali sovke. Prva je pisana in kosmata, druga pa gola, enobarvna rjava ali zelena in debelejša. Prva žre podnevu, druga pa ponoči, dočim se čez dan skriva spodaj med listi. Škoda, ki jo delajo te gosenice, je znana. Časih je vsa rastlina objedena in listje do golega obrano. Proti tem gosenicam ni druge pomoči, kakor da jih obiramo in zmečkamo. Kakor hitro začnejo metulji belini obletavati zeljnike, je prav, da pogledamo na spodnjo stran listov in da zmečkamo gnezda (kupčke) jajc, ki jih metulji zaležejo. Na ta način odvrnemo že vnaprej škodo, ki bi jo delale izlegle gosenice. Če smo to delo zamudili, ne preostaja drugega, kakor da pridno obiramo požrešne gosenice in se jih na ta način rešimo.

Gosenice kapusove more, ki ponoči žro, podnevu pa spijo v skritem koticu, kaže ponoči z lučjo v rokah obirati in pokončavati. Treba se je pa o pravem času lotiti tega dela, dokler ni škoda preveč očitna.

Tedenski tržni pregled

Žito. V zadnjem času so cene pšenici zelo nestalne. Vesti o slabi letini v ameriških Zedinjenih državah in v Kanadi so povzročile, da so sredi preteklega tedna cene zelo poskočile, na kar pa so zopet nazadovale. Ta nestalnost cen zelo ovira kupčijo. V torek so se v Ameriki kakor tudi pri nas cene zopet očvrstile. Na ljubljanski borzi so 23. t. m. ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh); pšenič o, baško, novo ali taro po 275 do 277.50 Din, k o r u z o, baško po 267.50 do 270 Din in m o k o «0» po 400 do 402.50 Din.

Živina. Na mariborskem sejmu 19. t. m. so se trgovale svinje po 10 do 12.50 Din žive teže in po 16 do 18 Din mrtve teže.

Hmelj. Zadnje dni se je v Savinjski dolini pojavilo živahnejše povpraševanje po letošnjem hmelju. Nakupovalci ponujajo 25 Din za kilogram.

Jajca. Ker so hladilnice v inozemstvu večinoma že polne, so cene jajcem nekoliko nazadovale. Nakupovalci plačujejo sedaj 1.15 do 1.20 Din za komad.

znujem nedeljo. Glej, in doživel sem največji praznik — našel sem tebe! Rezika, če bi ti vedela, koliko sem pretrpel zadnje tedne zaradi tebe! Vseposod si mi manjkala. Življenje mi je ginilo, kakor se izgublja vrelc v puščavi. Brez tebe mi ni živeti!

«Tone!... Ne govori... ne govori tako! Ne smem vas poslušati. Saj niti ne veste, kaj se je zgodilo.»

«Ne, Rezika, ... gospodična Rezika! Pustite me, naj izgovorim. Naj vam povem, kar mi že mesece in mesece leži na srcu. Tiho in skrito sem nosil do sedaj za vami svojo ljubezen, bal sem se odpreti usta, da vas ne bi razžalil. Toda čim bolj sem jo zatajeval, tem višje je švigal njen plamen, dokler ni začel lizati že na mojem življenju samem. Sedaj pa, ko vas spet vidim po tolikem času hrepenenja, vam povem na ves glas, da vas ljubim, ljubim nad vse na svetu. Bodite moja žena!»

«Kristus nebeški! Tone! Ali ste me zato rešili željene smrti, da me sedaj mučite in se z menoj šalite? Smatrala sem vas za bolj tenkočutnega.»

«Zaklinjam se vam pri vsem, kar mi je sveto, pri spominu na mojo nepozabno mater, da mi je sedaj tako resno pri srcu, kakor niti pri najslovesnejšem opravilu v cerkvi. Jaz da bi uganjal šale z vami? Nikdar še tega nisem storil, najmanj pa v tem svetem trenutku, ki odločuje pri meni o življenju in smrti. Rezika, rotim vas, ne odklanjajte moje roke, bodite mi žena!»

Rezika je povsila glavo in prva debela solza ji je zdrknila po bledem licu. Od daleč so na lahnih perutih pribneli zvoki zvonov. Pri Sv. Lovrencu se je baš vršila glavna sv. maša.

Bilo je, kakor da bi tudi cerkev pošiljala svoje pozdrave tu gor na vrh Planinke, kjer se je dvoje človeških src borilo za svojo usodo. Oba je prevzelo neko svečano razpoloženje, kakor da sam Oče nebeški govori z njima. Po dolgem molku je prva spregovorila Rezika:

«Hvala vam, Tone, za vašo ponudbo. Toda... jaz ne morem sprejeti... več. Še pred tedni, dá! Pred dnevi še, morda, zdaj pa... po tem dogodku...»

«Rezika! Ni je reči na svetu, ki bi naju še dalje mogla ločiti. Samo, ako vam gori v prsih trohica ljubezni do mene! Naj se je zgodilo kakoli, jaz sem vam zapisan za vse življenje. Nisil vas bom na rokah kakor svoj najdragocenejši zaklad. Žulji na tehle rokah bodo do mojega zadnjega vzdihljaja govorili o moji večni ljubezni do vas. Vse moje misli in želje bom posvečal edino le vam.»

«In, Tone... vi... niti ne vprašate, ali... ali sem vas vredna, še vredna po vsem tem, kar se je zgodilo? Jaz... nisem več... kakor sem bila.»

«Molčite, za Boga, ne obtožujte se! Za mene ste bili, ste in ostanete večno vzor ženskih kreposti. Kar je bilo, je vaša zadeva, ki se mene prav nič ne tiče. Vi ste moje solnce, ki mu čistosti ne more nihče in nič skaliti. Dajte samo, da me bo bolj grelo, to solnce! Še enkrat vas prosim, bodite mi žena!»

Pritajeno ihtenje mu je odgovorilo.

«Kako si dober, Tone! Kako blažena sem v tvoji ljubezni! Tako mi je, kakor da se v njej nanovo prerajam, vsa čista in neomadeževana. In... zdaj se tudi zavedam, vedno bolj jasno mi postaja, da... te ljubim s pravo ydano žen-

sko ljubeznijo. Dá, vedno sem te ljubila, ljubila samo tebe. Odkar te poznam, si stal pred menoj, vzor tihe moštosti. Tvoja redkobesedna, mirna odločnost in vztrajnost je v meni vedno vzbuja občutek varnosti, kakor se občutim domača in varna tu v objemu pohorskih gora! Toda... le poslušaj me do konca Tone... toda prišel je Ferdo ter mi zasenčil oči. Njegova sijajna zgovornost, njegove bleščéce besede so me omamile in sledila sem mu, kakor sledi ovca vabeči piščalki svojega pastirja. Vedno bolj in bolj je temnela tvoja postava. Mislila sem, da ono mehko, nepozabno čustvo, ki je vstajalo v mojem srcu, velja le onemu, ki se je tako samozavestno, preziraje postavljal tebi ob stran. Tako je bilo, dokler... dokler ni prišla ona usodepolna noč... takrat... ob nevihti.»

«Rezika!» jo je prekinil Tone... «Poglej! Čemu mučiš sebe s temi spomini? Zakaj se ponižuješ. Vstani! Jaz te poznam bolj, nego ti sama sebe. Vstani, Rezika!»

In znova je glasno zaihtela in lomila z rokami. Tone pa je položil njeno glavo na svoje prsi.

«Pisala sem mu, odgovora nisem prejela. Pač pa mi je sporočilo stavbno vodstvo železnice danes, da je bil Ferdo na lastno prošnjo brzozjavno premeščen dol nekam na Primorsko. Onesvestila sem se, in dve uri je trajalo, preden... preden sem se popolnoma zopet zavedla. In tedaj sem sklenila, da končam svoje življenje. Ta tiha, temna, skrivnostna jezera tu gori vrh Pohorja, kamor le redkokdaj stopi človeška noga so mi prišla v spomin. Vedno sem čutila nekako tajno privlačno silo, ki so jo ta naravna čudesa z vsem svojim pravljničnim ozadjem iz-

Cene tujem denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

- 1 dolar za 56:25 do 56:45 Din;
- v devizah 23. t. m.:
- 1 dolar za 56:845 do 56:945 Din;
- 1 nemška marka za 13:565 do 13:595 Din;
- 100 avstrijskih šilingov za 800:80 do 803:80 Din;
- 100 italijanskih lir za 296:84 do 298:84 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 168:20 do 169:— Din;
- 100 francoskih frankov za 221:21 do 223:21 Din;
- 100 madžarskih pengov za 991:65 do 994:65 Din.

Kratke vesti

— **Trošarina na vino.** Finančni minister je izdal nov pravilnik za pobiranje trošarine na vino, ki znaša od 15. aprila naprej za državo 1 Din pri litru, za oblast pa 0:50 Din pri litru. Po novem pravilniku vinogradnik nima nikakega posla s trošarino, le kadar proda (odstopi ali podari) vino, mora to prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole, od katerega dobi nato posebno spremnico, ki mora spremljati pošiljko na potu. Vsak prevoz vina v količinah preko 5 litrov (mošta v količinah preko 25 litrov) mora biti opremljen z omenjeno spremnico ali pa s priznanico o plačani trošarini (če odpošiljatelj ni vinogradnik). Vinogradnikom, ki vino tudi točijo, se bodo po številu rodbinskih članov in služinčadi določile za domačo porabo brez plačila državne trošarine gotove količine lastnega pridelka.

— **Živinska razstava v Ljutomeru.** V okviru industrijsko-obrtne in kmetijske razstave, ki bo v tednu od 11. do 17. avgusta v Ljutomeru, se pripravljata tudi posebna živinska razstava, ki obeta biti zelo zanimiva. Živina bo razstavljena na obširnem prostoru Seršenovega loga v soboto, dne 17. avgusta. Obsegala bo oddelek za konje toplokrvnih pasem, oddelek za plemensko govedo simodolske, pingavske in marijedvorske pasme in oddelek za kokoši štajerske pasme. Posebni svinjski oddelek mora, žal, iz veterinarsko-policijskih razlogov izostati. Pripravljani odbor, v katerem so zastopani sreski poglavar in oblastna samouprava po svojih strokovnjakih, nadalje okrajni zastop, konjerejsko društvo, mestna

občina, dirkalno društvo in drugi činitelji, je pričel z obširnimi pripravami. Dne 15. in 16. julija je odbiral po občinah blago, ki je primerno za razstavo. Razstavljenih bo okoli 80 konjev, 150 glav govede in 20 gajb kokoši.

DOMAČE NOVOSTI

* **Naš novi podlistek.** V današnji številki «Domovine» je zaključena povest «Križi in težave», ki smo jo prevzeli iz zapuščine nedavno umrlega sreskega poglavarja gospoda dr. Leona Brunčka. Da bo «Domovina» tudi v bodoče imela stalno po dva podlistka smo poskrbeli za novo izvirno slovensko povest iz kmečkega življenja, ki jo začnemo v kratkem priobčevati. Opozorite na to svoje znance in prijatelje, ki še niso naročeni na «Domovino»!

* **Kralj krstni boter dvojkoma.** Jože Stopar, posestnik in železničar v Šmarjeti pri Laškem, je 19. junija dobil dvojkca, deseta in enajstege sina. Zraven pa ima še dve deklici. Skrbni oče se je obrnil na kralja Aleksandra I. s prošnjo, da bi jima blagovolil biti krstni boter. Od velikega župana je te dni dobil brzojavko, da je njegovi prošnji ugodeno. Krst se bo vršil v kratkem.

* **Odlikovanje zaslužnega narodnega obmejneg delavca.** Kralj je odlikoval z redom svetega Save V. stopnje g. Blaža Urbaniča, posestnika v Ščavnici in vrlega narodnega obmejneg delavca. G. Urbanič je za časa prevrata z močno četo fantov in mož odbil naval Nemcev iz Apaške doline v Slov. gorice in bil nato imenovan za gerenta občine Ščavnice ob severni meji ter kot tak odlično in smotreno vodil svoje posle od leta 1919 do 1922, čeprav so mu z nemške strani neprestano delali velike težkoče.

* **Opozorilo.** Kmetijsko ministrstvo bo podelilo nekaterim absolventom nižjih in specialnih kmetijskih šol, ki gospodarijo na lastnih gospodarstvih, podpore po 2000 Din za napravo modernega gnojišča, ako ga še nimajo. Tozadevne prijave s priporočilom pristojnega županstva se naj pošljejo na velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani najkasneje do 31. t. m.

* **Spominski dan na Brezjah 11. avgusta.** Glavni odbor Zveze slovenskih vojakov iz svetovne

vojne javlja na razna opetovana vprašanja, da imajo za dneve od 9. do 13. avgusta ugodnost polovične vožnje vsi člani ali nečlani, možje ali žene, z eno besedo vsak, kdor obdrži žigosan listek od odhodne postaje do Otoč. Na Brezjah dobi izkaznico vsak udeleženec ali udeleženka našega spominskega dne in se lahko pelje zastoj nazaj. Tovariši iz let groze, agitirajte povsod za številno udeležbo — Glavni odbor Z. S. V. v Ljubljani.

* **Nov notar.** Maks Menhart, notarski kandidat iz Gornje Radgone, je položil notarski izpit s prav dobrim uspehom. Cestitamo!

* **Knjižico o malariji** je napisal zdravnik doktor V. Meršol, ki je predmetno gradivo zbiral na licu mesta v Južni Srbiji in Macedoniji. Ta spis, ki na 29 straneh vsebuje zelo zanimive in poučne podatke je založil in izdal Higijenski zavod v Ljubljani, kjer se naroča. Ker se je malarija pojavila tudi že v nekaterih naših krajih, priporočamo ta pouk.

* **Kje vse žive naši ljudje.** Po zadnjih podatkih o izseljeništvu lahko računamo, da živi nad 400 tisoč Slovencev v raznih deželah sveta. Največ Slovencev živi v ameriških Zedinjenih državah. Njihovo število se ceni na 250.000. V Argentini živi nad 20.000 Slovencev, v Braziliji, Uruguayu, Chile in v ostali Južni Ameriki nad 5000. V Kanado so se začeli Slovenci v večjem številu izseljevati šele leta 1923. Sedaj jih je tam že nad 6000. Letos je kanadska vlada priseljevanje omejila na prav neznamen kontingent, ker hoče zaposli v prvi vrsti brezposelne Angleže. V Avstraliji imamo okoli 200 slovenskih izseljencev. V Evropi imamo mnogo izseljencev v Nemčiji, Franciji, Holandski in v Luksemburgu. Precej jih je tudi v Turčiji, nadalje v severni in južni Afriki, na Kitajskem in na Japonskem.

* **Smrtna nesreča pod Triglavom.** V soboto se je iz Ljubljane odpravila v triglavsko pogorje skupina turistov. Naskočili so nevarno severno triglavsko steno. Nesreča je hotela, da se je neka skala odkrušila in turist Vinko Habe je padel v prepad, kjer se je ubil. Z njim vred je zdrčal navzdol tudi Viktor Vreš iz Kranja. Po mučnem in napornem reševanju so Vreša znatno poškodovanega prepeljali v Kranj, kjer bo menda okreval, truplo Habeta pa je bilo prepeljano v Ljubljano, kjer se bo danes, v četrtek, vršil pogreb. Pokojnik je bil uradnik znane ljubljanske tvrdke J. C.

vajala na mene. Danes v obupu se mi je zdelo, kakor da me še prav posebno vabijo v svoje molčeče naročje. In v obupu sem se skoro veselila, da bom mirno počivala na dnu Črnega jezera, v palači povodnjega moža...

«In zdaj si razočarana, ko sem namesto njega...»

«Ne, ne, Tone! V tvojem objemu se čutim kakor doma in želela bi, da večno tako ostane. Toda, ko vendar ni mogoče!»

«Ljubezni, pravi, prisrčni ljubezni ni nič nemogoče, Rezika. Vstani, še danes greva k župniku!»

Prvič so se na to besedo strnila njuna usta v dolgem, dolgem poljubu.

Ko sta čez nekaj časa, tesno se privijajoč drug k drugemu, stopala nazaj v dolino proti Sv. Lovrencu, so baš odhajali verniki iz cerkve domov. Med njimi tudi Meta. Samozavestno je stopala v družbi kmetice in razlagala, kako sta na življenje in smrt zvezana ona in Grabnarjev grunt, ki bi brez nje prišel v štirinajstih dneh na kant. Niti od daleč ni slutila, kaj se je med tem zgodilo tam zgoraj, vrh Planinke. Ravno štiri tedne nato, kakor je ona odredila, se je na Grabnarjevem pojavila nova gospodinja, Tonetova žena Rezika.

Tako je povodnji mož kakor v pravljici zvezal tudi v resnici dvoje obupanih mladih src za vse življenje.

SOTEŠČAN:

Krivica in povračilo

Povest iz vojne dobe.

(Dalje.)

Zaradi vpitja in razgrajanja ponočnjakov Košir večkrat ni mogel zaspati. Neke noči ga je predramilo votlo trkanje na vrata. «Kdo je?» je zarentačil in sedel na posteljo.

«Jaz, Rožmanov Nacek,» je dobil počasen odgovor.

«Spat pojdi, spat. Ponoči rogoviliš, podnevi boš pa kimal in dremal.»

«Rad bi šel, pa ne morem... Poglejte, kaj so mi naredili...»

Mož je odprl vrata. Pred njim je stal Nacek kakor na križu z razprostrtimi rokami. V obeh rokavih mu je tičal količek, ki mu je segal čez hrbet. Sam ga ni mogel izdreti, Košir se ga je usmilit ter ga osvobodil.

Studilo se mu je tako počenjanje, zgražal se je nad sirovostjo nedorasle mladine. Zopet se je razjezil nad vojno, ki neusmiljeno razdira vse, kar sta zgradila dom in šola. «Vse je v razvalinah!» je udaril ob mizo, da je kar odskočila.

V.

Zbirališče za ujetnike je bilo za visokim gričem nekaj ur od bojne črte. Obsežna ravnina je bila napolnjena z vozovi in z orodjem; ob strani se je vila dolga vrsta vojaških kuhinj z ozkimi dimniki, iz katerih se je neprenehoma kadilo. Velikanski topovi so bili zakriti z vejami, da jih niso opazili zrakoplovi. Tik ob hribu so stale barake za ranjence, odkoder so jih preva-

žali v zaledje. Kritje za zdravnike je bilo vsekano v skalovje kakor močna trdnjava.

Ujetniki so dobili skodelico riža in črne kave, nato so jih zbral v skupine ter jih odvedli v zaledje do prve železniške postaje. Košir je našel tukaj več rojakov, katere je doletela enaka usoda. Vzlic vsem naporom, ki so jih že prestali ter so jim še obetali, so bili vsi nekam zadovoljni, saj so se umikali bojišču — vedno slabše se je čulo bobnenje topov, ki so bruhalj smrt iz svojega žrela.

Na postaji so jih naložili v slabe živinske vagonne, vlak jih je odpeljal v glavno taborišče. Občudovali so lepoto mest in pokrajin, po katerih so se vozili. Na postajah se je zbiralo ljudstvo, da pozdravi svoje junake; ko pa je zagledalo ujetnike, je nejevoljno pačilo obraze in delalo opazke. Košir in njegovi tovariši niso umeli tuje govorce.

Dospeli so v taborišče ob divnem jezeru, kjer je stala obsežna naselbina lesenih barak, pokritih z lepenko. V lično pobeljeni baraki je bila sprejemna pisarna. Tu so vsakega posebej popisali, vsak je dobil svojo številko, katero so mu prišili na obleko. Nato so jih razdelili v oddelke in odvedli pred barako — skupno kuhinjo. Glad so jim razdražili s koščkom kruha in požirkom črne kave. S tem so opravili večerjo, počitek jih je čakal na trdih deskah. Po baraki se je razlegalo smrčanje in hropenje, sem in tja se je komu sanjalo, da je padel na bojišču ter je glasno zastokal.

Drugi dan so jih razvrstili v posamezne skupine ter jih odpravili na delo. Nekaj so jih poslali na polje, druge pa so tirali v hribovje, popravljat pota in delat nove ceste. Rokodelci

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Mayer, obenem pa vnet Sokol in dober pevec. Za njim žalujejo poleg sorodnika mnogi tovariši in prijatelji.

* **Kmetje iz Južne Srbije na Gorenjskem.** Koncem tega meseca poseti večja skupina srbskih seljakov iz Skoplja in okolice, ki pride na poučno potovanje v Slovenijo, Kranj in njegov srez. Poskrbljeno je, da jim bo prirejen lep sprejem. Srbi bodo posetili vasi Hrastje, Šenčur, Predoslje in Naklo, kjer si bodo ogledali modernejšie naprave vzornega kmetijstva in zadružništva.

* **Obsodba kaplana Jeriča.** Bivši klerikalni poslanec iz Prekmurja, kaplan Ivan Jerič, ki je ravno sedaj imenovan že po štiriletnem službovanju kot kaplan za župnijskega administratorja v Dolno Lendavo, je bil obsojen pri okrožnem sodišču v Mariboru, ker je priobčeval neresnične stvari o «Sokolu» in s tem zakrivil pregrešek klevete, na osem dni zapora, 3000 Din denarne kazni in 3000 Din materialne odškodnine zasebnemu obtožitelju Jugoslovenskemu sokolskemu savezu.

* **V blejskem jezeru utonil.** V nedeljo popoldne se je na Bledu utopil v jezerskem kopališču pod kolodvorom neki moški, star približno 25 let. Kopal se je sam, a ni znal plavati. V njegovi obleki niso ničesar drugega našli, kakor štampiljko na ime «Alojz Lotrič, uprava Vintgar». Utopljenec se je že v soboto kopal v kopališču Petran, kjer ga je moral plavalni mojster parkrat opominjati, da se odstrani iz kopališča, ker je hotel na vsak način sedeti na splavu, kar je pa neplavavcem strogo zabranjeno.

* **Truplo neznanе utopljenke** je potegnil v Obrežju pri Središču mlinar Ivan Krašovec iz Drave. Utopljenka je stara od 25 do 30 let in je kmečko dekle. Najbrže je postalo žrtev nesreče pri kopanju, kajti na truplu ni nobenih znakov, ki bi govorili za kako nasilstvo ali zločin. Truplo so pokopali v Središču.

* **Smrt v valovih Drave.** V Mariboru je zahtevala Drava letos svojo prvo žrtev. Na znanem kopališču v Pobrežju, kjer so nesreče izključene, se je 12letni Vincenc Kos, učenec IV. razreda v Pobrežju, rodome iz Zgornjega Porčiča pri Sv. Lenuartu v Slovenskih goricah, kopal v družbi več fantov. Usoda je hotela, da je šel onstran naplavin, kjer je z dvema tovarišema poskušal, kdo

bo dlje časa vzdržal pod vodo. Na svoje veliko začudenje sta tovariša nenadoma zapazila, da Kos ni prišel več na površje. Namesto, da bi o dogodku obvestila v bližini se nahajajoče druge kopalce, sta v silni zmedenosti hitela kar sta mogla po ponesrečenčevu mater, ki je delavka na Pobrežju. Kosa pa je med tem voda že odnesla in njegovega trupla še do sedaj niso našli.

* **Zalostna smrt reveža.** Pri Ponovičah so našli utopljenca, ki ga je Sava naplavila na sipino. Utopljenec je bil še dosti dobro oblečen in obut, v žepu je imel 27 Din, kuverto, naslovljeno na župnika v Čatežu pri Sv. Križu, drugače pa nikakih dokumentov. Med mnogimi, ki so hodili gledat utopljenca, je bil tudi oskrbnik posestva oblastnega odbora v Ponovičah, kateremu se je utopljenec takoj na videz zdel znan. Spoznal je v njem moža, ki je bil še nedavno nekje na Dolenjskem zaposlen kot pisar. Zadnji čas je bil brez službe in ko je potrj taval naokrog, je šel mogoče sam v smrt, ali pa se je ponesrečil. Star je bil okoli 45 let. Njegova identiteta še ni polnoma ugotovljena. Tragična smrt nesrečnega je prebivalstvo močno pretresla, mnogi pa so se tudi zgražali, ker revež ni bil deležen cerkvenega pogreba. Zvečer so ga pokopali brez zvonjenja poleg mrtvašnice. Doslej je bil običaj, da so utopljenca pokopavali po cerkvenem obredu, zlasti če je bilo tako, kakor v tem primeru, negotovo, ali je nesreča ali pa samomor. Po pravici ljudstvo obsoja, da se je pri tem revežu napravila taka izjema.

* **Smrtna nesreča na pokopališču.** Pri Devici Mariji v Polju se je prejšnji terek pripetila čudna nesreča. Na 4letno Minko Kosančevu se je zvrnil kamenit spomenik ter jo ubil. Bila je takoj mrtva. Težak spominski kamen ji je zmečkal glavo.

* **Rešena iz objema smrti.** V nedeljo bi Drava kmalu pogoltnila v prijaznem kopališču v Bistrici pri Mariboru dve človeški žrtvi. Kopališče je bilo zaradi velike vročine sijajno obiskano in je vladalo med kopalci ves čas najboljšie razpoloženje. Nenadoma pa so se zaslišali klici na pomoč. Ker včasih tudi dobri plavači za šalo kličejo na pomoč, se spočetka nihče ni hotel odzvati klicem. Ko pa se je končno izkazalo, da je eden izmed

kopalcev v resnici v silno nevarnem položaju in da so ga že zagnili valovi, so mu takoj priskočili na pomoč in ga potegnili že nezavestnega kakor tudi enega njegovega reševalca, ki je bil že v nezavesti, na suho. S pravičnimi vajami so končno v nekaj minutah spravili ponesrečenca zopet k zavesti.

* **Zavraten umor v Zagorju.** V noči od nedelje na ponedeljek je bil na poti iz Zagorja proti Trbovljam umorjen nekdanji trboveljski trgovec, zadnje čase pa trgovski potnik Janko Gabron. Našli so ga zaklanega v ponedeljek zjutraj pri kapelici, oddaljeni kakih 300 m od Zagorja. Orožniki so takoj uvedli poizvedbe. Žena je izpovedala, da se je nahajala z možem v gostilni v Zagorju in da sta se zvečer na povratku proti Trbovljam sprla, na kar da je ona nadaljevala pot proti domu, on pa se je vrnil v Zagorje. Orožništvo je ugotovilo, da se je Gabron v nedeljo popoldne nahajal z ženo in rudarjem Miho Premelčem v Müllerjevi gostilni, kjer so skupno pili in tudi odšli po 23. uri v navidezno prav dobrem razpoloženju. Ni pa bila nikaka tajnost, da je med Gabronom in Premelčem včasih vladalo ljubosumje. Premelč je namreč že kakih šest let stanoval pri Gabronu in je večkrat prišlo do prekanja. Sum orožništva je zato takoj letel na Premelča. Pri hišni preiskavi je narednik Kurnik iz Zagorja opazil na palcu Premelčeve desnice za nohtom sledove strjene krvi in tudi na obleki sumljive madeže. To je zadrževalo, da je bila Premelču in Gabronovi ženi takoj napovedana aretacija.

* **Smrt zanimivega možička.** V petek so v Trzišču pokopali Roka Zaletela, ki je bil zanimiva oseba. Umril je nenadoma. Zvečer je bil še zdrav in dobre volje, zjutraj so ga našli mrtvega, zadetega od srčne kapi, katero je povzročila preobila pijača, ki mu je bila najboljši prijatelj v življenju. Gotovo ni zamudil nobene poroke; ne zato, da bi pasel radovednost, kot je navadno ob takih prilikah, marveč zato, da vošči mlademu paru srečo in to na prav poseben način. Skrivnostno je privlekel izpod svojega čevljarkega predpasnika merico vina in jo slovesno ponudil došlim iz cerkve. Seveda mu je bila navadno vrnjena polna in zraven je padel še kakšen kovač,

so dobili svoje opravilo; nekateri so prišli k dobriim podjetnikom, kjer se jim ni preslabo godilo.

Koširjev Jože je bil prideljen skupini, kateri je bilo odkazano napravljjanje peska za posipanje cest. Ves dan je moral vihteti težko kladivo ali goniti okoren stroj, ki je trl kamenje ko orehe. Včasih je dobil v zameno tudi lopato: odmetaval je pesek ter ga nakladal na vozove.

Pazniki so priganjali k delu navadno le zjutraj in zvečer; čez dan, ko je pripekalo solnce, so se poskrili za grmovje in pospali. Takrat so se ujetniki lahko oddahnili ter se med sabo porazgovorili. V Jožetovi skupini ni bilo nobenega rojaka, naučil pa se je nekaj tujih besed — toliko, da so ga za silo razumeli.

V drugem kamnolomu, ne daleč od njega, je delala druga skupina, s katero pa radi paznikov ni mogel priti v dotiko. Nekoč so ga iznenadili znani glasovi, zdelo se mu je, da čuje domačo govorico. Nekemu ujetniku se je snela lopata, ko je nakladal pesek ter se je glasno vznevoljil.

«Ta pa ni tujec!» se mu je zazdelo. «Tako nekam po domače je zarobantil.»

Pogledal je okrog sebe in ker ni videl nobenega paznika, se je odstranil po stezici, skriti med grmovjem. Ujetnik ga je kmalu opazil, spoznal ga je in nagovoril.

«Kdo pa si?» Jože se ni mogel spomniti, žigava naj bi bila ta beseda.

«Ali me ne poznaš — Mevžarjevega Tineta?» je stopil predenj. «Pa se nisem tako spremeril?»

«Viš ga!» se je Jože vzradostil. «Zdaj šele vidim, da je skrito pod kocinami tvoje obličje.»

«Pol leta se že nisem obril. Ti se menda sploh ne briješ, zato se tudi ne postaraš.»

Prijatelja sta si krepko stisnila desnico, malo je manjkalo, da se nista objela in poljubila. Jože je bil po naravi mehkega srca ter ni mogel zadržati solze, ki mu je zdrknila po bledem licu.

«Tine, ali si že domov kaj pisal?» je bil najbolj radoveden.

«Nisem. Nimam ne svinčnika ne papirja. Pravijo, da bomo kmalu dobili posebne dopisnice. Vsak mesec je namreč dovoljeno pisati.»

«Zelo rad bi jim kaj sporočil. Oh, to jih mora skrbeti!»

«Kdaj pa si prišel za mano? Mislili so, da boš oproščen — zaradi prstov.»

«Ali že veš? Kako si pa izvedel?»

«Lojza mi je pisala, da si se ponesrečil. Drugi dan po prejemu pisma sem bil ujet in od takrat sem odrezan od doma. Seveda, saj tudi ne vedo, kam bi mi pisali.»

Jože mu je povedal, da mu je slamoreznica odrezala prsta — kazalec in sredinec. Rana se mu je v bolnišnici naglo zacelila. Pridelili so ga delavski stotniji, ki je odšla na bojišče gradit nove postojanke. Tam pa so vojaki ponoči pobegnili iz sprednjih jarkov, sovražnik jih je zasedel in zajel delavce, ki so čakali v ozadju, pripravljeni na delo.

«Kdo vé, kako je kaj doma?» je zanimalo Tineta bolj ko vojaški dogodki. «Pred dvema letoma sem bil zadnjič na dopustu.»

«Strmljanova Ivanka je umrla. Ko sem šel k vojakom, je bila še zdrava in vesela. Pisali so mi, da jo je pobrala španska bolezen.»

«Škoda Ivankel!» ga je zabolalo. «Gotovo si se ustrašil.»

«Ne morem je pozabiti. Noč in dan je pred menoj; skoro ne morem verjeti, da je umrla.»

Debela solza je zalesketala mladeniču v očesu, katero je skrivoma utrnil.

«Jože, ne pomaga nobena žalost. Koliko nad je že razdrla ta nesrečna vojna! Kadar bo napačil mir, bomo morali znova graditi.»

«Seveda, kdor bo dočakal,» je rahlo podvomil.

«Ali se morda slabo počutiš?»

«Vročina mi škoduje. Včasih se mi kar zasučje pred očmi in tedaj se moram nasloniti, da ne omahnem.»

«Saj ni čudno: težko delo in slaba hrana. Vino bi te podprlo.»

«Ni mi za pijačo. Da bi le kruha ne manjkalo!»

Izza ovinka se je prikazal paznik ter jima nameril s puškinim kopitom. Tine je začel odmetavati pesek, Jože pa jo je pobrisal k svojemu oddelku. Ves je bil srečen, ker je našel soseda; kratek razgovor mu je koristil več kakor najboljšie zdravilo.

Drugi dan je bila določena posebna ura za pisanje v domovino. Vsak ujetnik je dobil nekaj dopisnic in svinčnik; poročilo pa ni smelo obsegati drugo, kakor da je pisec zdrav, da se mu dobro godi ter da svoje iskreno pozdravlja. Vzlic temu pa je Jože na vsaki dopisnici navedel, da je našel Mevžarjevega Tineta z dolgo črno bračo. Tudi Tine je sporočil z drobno vrstico, da sta s Koširjevim Jožetom skupaj zaposlena.

Tisti teden je zbolelo več ujetnikov, katere so hitro nadomestili. Tako je bil Jože prideljen Tinetovi skupini — sreča, ki sta si jo najbolj želela. Zdaj sta si lahko vsaj preganjala dolgočasje, posebno ob deževju, kadar niso šli na delo.

tako da je imel mož dvakrat dobiček. Lahka mu bodi zemljica!

* **Trebušni legar v Požegi.** Te dni je bilo v Požegi ugotovljenih nekoliko primerov trebušnega tifusa. Mestni fizik je takoj izdal potrebne ukrepe proti razširjanju te epidemije. Prebivalstvo je bilo cepljeno. Navzlic temu pa so že umrle prve žrtve, med njimi študentinja filozofije Ivanka Sočanin. V bolnici leži osem oseb, v privatni oskrbi pa šest. Tudi v vojašnici so bili ugotovljeni primeri trebušnega tifusa. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se epidemija, čimprej zatre. Prebivalstvo se v strahu spominja epidemije tifusa, ki je razsajala v Požegi pred 35 leti in je zahtevala nenavadno veliko število žrtev.

* **Z državnim denarjem je odiral delavce.** Subotička policija je prišla na sled zelo umazani aferi. Več delavcev je obtožilo uradnika Tamasiya, da jim je dajal male predujme, za kar je zahteval stoodstotne obresti. Delavci so zahtevali predujme v zneskih po nekaj sto dinarjev, Tamasi jim jih je sicer dajal, zahteval pa je od njih potrdila, s katerimi jim je pri obračunu odtrgal dvojni znesek. Predujme je dajal seveda iz državnega denarja in si je s tem zaslužil prav lep denar. Policija je o tem obvestila državno pravdnništvo v Novem Sadu, kjer se bo moral Tamasi zagovarjati zaradi tega nezaslišanega odiranja.

* **Bitka pri proslavi rojstnega dne.** Posesnik Andrej Toth iz Sremske Mitrovice je v nedeljo zvečer na svečan način proslavil svoj rojstni dan. Priredil je posebno slavo, na katero je povabil 18 svojih prijateljev. Gostija je trajala do polnoči in gostje so bili precej okajeni. Opolnoči je neki gost v pijanosti potegnil iz žepa samokres in začel streljati. Nesreča je hotela, da je zadel svetiljko, ki je ugasnila. Gosti so bili naenkrat v temi. Bilj so prepričani, da so v hiši razbojnik in med njimi je nastal strahovit pretep. Ko se je trušč polegel in ko se je hišnemu gospodarju posrečilo prižgati luč, je ležala v mlaki krvi cela skupina gostov, ki so se v prepiru pobili. Pet težko ranjenih so morali prepeljati v bolnico.

* **Prebodli so ga z noži.** Delavec Franjo Horvat iz Litije je bil zaposlen v tvornici v Jastrebarskem. Nedavnega večera je popival v družbi neznanih oseb, ki so ga napadle ter težko ranile z noži na več mestih. Prepeljali so ga v bolnico v Karlovac.

* **Čudna nesreča** se je pripetila v Koprivnici na Hrvatskem. Na dvorišču plesarskega mojstra Adama Horvata v Dubrovački ulici so hoteli mlatiti žito. Pripeljali so na dvorišče lokomobil, ki se je pa pri prevozu z dimnikom dotaknila nad dvoriščem napete električne žice. Lokomobil je vleklo in potiskalo naprej devet delavcev, katere je močni električni tok oplazil, da so popadali. 29letnega delavca Franja Kukca je pa ubil. Krivda zadene lastnika hiše, ker je bil električni vod prenziko napeljan.

* **Kaj vse najdejo kopalci v Savi.** Iz Zagorja poročajo: V petek popoldne je mrgolelo kopalcev v Savi, ki so večkrat preplavali Savo in prebredli vse obrežje pod savskim brodom. Naenkrat nastane vrišč: «Utopljenec v Savi!» ... Neki kopalec je bil opazil ob savski vrbi nekaj belega. Kmalu so prišli ostali kopalci, ki so «utopljenca» izmotali iz robidovja in privlekli iz Save. Šele sedaj je nastal trušč, kajti «utopljenec» je bil lep, nad 10 kg težak bel prašič v Savi, katerega lastnik najbrže iz jeze, ker je poginil, vrgel v savsko valovje.

* **Huda borba za dekle.** Iz Indrije v Sremu poročajo: Mara Isajlovič je veljala v vasi in v okolici za najlepše dekle, ki je bilo toliko bolj interesantno, ker je imelo celo nekaj gimnazijske izobrazbe. Kmetski fant Bora Vujanović se je smrtno zaljubil vanjo in deklica mu je ljubezen vračala. Ker pa je bila Marina mati Olga proti temu razmerju, sta mlada ljubimca sklenila, da pobegneta. Bora Vujanović in njegov brat Mitar sta poskrbela za voz in krasna Mara je z njima ušla. Mati Olga je bila vsa iz sebe, ko je zvedela za beg. Pograbila je revolver in stekla za beguncema, da ju postreli. Mladi dvojici pa se je le posrečilo, da je pobegnula na postajo Staro

Pazovo, odkoder sta nadaljevala beg z vlakom. Kam pa sta pobegnula, še ni znano. Mitar Vujanović pa bi ta rop dekleta, pri katerem je pomagala, kmalu plačal z življenjem. Ogorčena Olga Isajlovič ga je čakala z revolverjem v roki pred občinsko hišo v Indiji in če ji ne bi občinski redar iztrgal revolverja iz rok, bi bil Mitar Vujanović sedaj že mrtev. Proti nesrečni materi je vložena ovadba radi poskusa umora.

* **Krvna osveta v slavonski vasi.** V Vrbovljanah, v slavonskem okraju Nova Gradiška, je bil te dni izvršen strašen zločin. Kmet Stevo Turudić v Vrbovljanah se je zvečer vrnil s polja domov v vas. Ko je šel mimo hiše File Španovića, sta izza plota počila proti njemu dva strela iz lovske dvocevke. Pritekli so sosede, ki so opazili Španovića, ki se je umaknil s kadečo se puško od plota, Turudić pa se je smrtno ranjen zgrudil na tla. Orožniki so aretirali Španovića. Ta je priznal, da je hotel usmrtiti Turudića. Vzrok za to je bilo dolgoletno sovraštvo med obema družinama. Leta 1920. sta namreč Turudić in njegov brat obstrelila Španovića in mu pokvarila nogo. Španović je ves čas prežal na maščevanje, dokler se mu ni za to ponudila prilika. Turudić se bori s smrtjo.

* **Čudno maščevanje.** Iz Subotice poročajo, da je varnostna oblast aretirala kmeta Aleksandra Tereka radi sumnje, da je v Moravici dvajsetim gospodarjem zažgal pšenico, ki je zgorela z mlatičnim strojem vred. Na Tereka leti sum, da je zločin storil iz maščevanja, ker je par dni prej zaradi nekega dolga bila zarubljena njegova pšenica.

* **Zverinski starši.** Iz Subotice poročajo: Pri nekem bogatem subotičkem kmetu je policija odkrila, da je imel oče svojega sina Franca Savekega že več kot pet let zaprtega v kleti. Fant je bil svoj čas odpuščen od vojakov in se je vrnil na očetov dom iz Karpatov s težko pohabljenimi udi. Sin naravno ni več mogel delati na polju. Skopega očeta je to tako jezilo, da je sklenil svojega pohabljenega sina vreči v klet in ga tu postopoma izstradati. Ko je policija vdrla v klet, je našla sina Franceta v strahoviti nesnagi. Bila ga je sama kost in koža. Policija je zaprla starega Savekega in njegovo ženo ter ju izročila sodišču.

* **Nesreča z ukradenim avtomobilom.** Odkar je mehanik Jure Lerine v Novem Sadu umoril šoferja Mijatovića, da se polasti njegovega avtomobila, so se v Vojvodini pričele množiti avtomobilske tatvine. V nedeljo popoldne so štirje delavci v Novem Sadu najeli šoferja Vaso Grgarja, da jih popelje v Čerević. Na povratku je v Begecu eden izmed delavcev pozval šoferja v gostilno, ga napojil ostali trije delavci pa so se medtem polastili avtomobila in zdrveli z brzino 70 km proti Gložanu. V bližini te vasi jih je zadela nesreča. Avto je tresel ob cestni valjar in se razbil. Delavec Radosavljević, ki je šofiral, je dobil hude poškodbe in je bil v nezavesti prepeljan v bolnico, zadevo pa preiskuje orožništvo.

* **Smrt pod avtomobilom.** Na cesti med Kamnico in Selnico ob Dravi je povozil avto graščine Viltuž 43letnega viničarja iste graščine Jožefa Kupljenika iz Jalovca pri Mariboru. Avto je vozil iz Maribora proti Selnici, v isti smeri pa se je peljal na kolesu viničar Kupljenik. Na strmem klancu pri Bresternici, kakih 40 korakov od gostilne Bruderman je hotel Kupljenik s kolesom prehiteti avto, a je na ozkem ovinku prišel podenj. Avtomobil mu je zdrobil lobanjo. Kupljenik je ostal pri priči mrtev. Truplo ponesrečenca so prepeljali na pokopališče v Kamnico pri Mariboru.

* **Smrt zaradi plesanja kola.** Vladimir Arsić, vojak pogranične čete v Caribrodu, je pred par dnevi prišel na kratek dopust k svojcem v Desiboru pri Prokuplju. V nedeljo je bilo cerkveno slavlje in plesalo se je kolo. Mladi Vladimir je bil posebno strasten plesalec, zato je velem godbenikom, naj mu zapored igravo štiri kola. Vladala je silna vročina in to je povzročilo, da je fanta sredi plesa nenadoma zadela kap. Izdihnil je v par minutah.

* **Nesrečna ljubezen.** V Dubovniku je v samomorilnem namenu izpila lizol 22letna Vukosava Davidović. Nesrečna mladenka je bila do smrti zaljubljena v nekega uradnika. Ko je opazila, da je ne mara, je sklenila storiti konec svojemu življenju. Popila je večjo količino lizola. V bolnici so ji sicer izprali želodec, a zdravniški pomoč ni več zalegla. Revica je izdihnila po tridnevnem težkem smrtnem boju.

* **Zavraten umor v Banatu.** V gornjem Banatu blizu občine Lec so našli te dni že razpadlo žensko truplo. Policija je ugotovila, da gre za bogato veleposestnico Molnarjevo, vdovo veleposestnika Aleksandra Molnarja. Molnarjeva je bila zelo bogata. Imela je 2000 oralov rodovitne zemlje. Po agrarni reformi ji je ostalo samo še 400 oralov. Molnarjeva je imela sedem hiš v Beogradu. Po rodu je bila Slovenka, hči nekdanjega okrajnega načelnika Prešla v Moduru. Njena zapuščina znaša baje 20 milijonov dinarjev.

* **Vagon ga je prerezal na dvoje.** Pred dnevi se je pripetila na kolodvoru v Osijeku strašna nesreča. K vlakom je prišlo več vpoklicanih vojaških novincev, ki so nameravali odpotovati v Baranjo. Med temi je bil tudi delavec Milan Igić iz Beograda. Vojaški novinci so prebili noč v železniškem skladišču. Ob 7. zjutraj so se vsedli v vagon. Igić je malo zamudil ter je hotel skočiti na že drveči vlak. Pri skoku pa se je spotaknil in padel naravnost pod kolesa, ki so ga dobesedno prerezala na dvoje in usmrtila.

* **Z vagonom padel v morje.** Pri gradbi bakarske železnice zaposleni delavec Josip Balenović je skušal na obali dvigniti skupno s svojimi tovariši z dvigalom težek vagon. Naenkrat se je vagon prevrnil, padel v morje ter pokopal pod seboj Balenovića. Morje je tam globoko kakih pet do šest metrov. Vsi poizkusi, da bi Balenovića rešili iz groznega groba v morju, so bili brezuspešni. Tudi njegovega trupla še ni mogli dobiti. Balenović je že dvanajsti delavec, ki se je ponesrečil pri gradbi bakarske železnice.

* **Pranje brez mila** je ravno tako nemogoče kakor brez vode. To mnenje ne prevladuje samo pri vseh dobrih gospodinjah, temveč tudi pri znanstvenikih, ki so proučevali problem pranja. Glej oglas «Gazela»!

ZDRAVSTVO

Šibe človeštva

Kakor hrani dobra skrbna mati pod stropom brezovko za neubogljivo deco, je poskrbela tudi naša mati narava za šibe, da kroti razbrzdani človeški rod. Stari Grki so imeli načelo: Če ne daš s šibo strahu otroku, ga ne vzgojiš. Nekdaj smo imeli tudi Slovenci priznan pregovor: Šiba novo mašo poje. Novodobna vzgoja je pregnala šibo iz šole, povečini tudi iz domov. Ne tajim, da je mogoče tudi le z lepo besedo vzgojevati mladino, toda trajen uspeh je mogoč le redkim poklicnim vzgojiteljem, ki poznajo dodobra otrokovo dušo, kar pa odrekam veliki večini poklicnih vzgojiteljev, kakor tudi premnogim staršem...

Modra mati narava se drži pri vzgoji človeškega rodu krčevito stare navade in šiba človeštvo z bridkimi šibami raznoterih bolezni, če ne uboga njenih zakonov. Zdravnik je veren pomočnik naše matere narave in tolmači človeštvu njene zakone in svarilne klice. A botno človeštvo pa zvečine noče poslušati njegovih nasvetov in se zatekla k zdravniku šele, ko začuti na hrbtu žgočo šibo bolezni kakor emera v otrok k materi, koga je očena naša škala. Nova zdravniška veda hoče biti tudi napredna vzgojiteljica in odpraviti šibe bolezni. Pod strop zatakne šibe in nam slika vse zle posledice za nas, če je narava prisiljena poseči po njih. Sedimo torej pod to svarilno znamenje in se učimo, kaj moramo storiti in kaj opustiti, da ostanejo šibe lepo pod stropom in ne pričnejo peti po naših revnih hrbtih.

Debela je butara šib - boleznil Poglejmo si natančneje in poslušajmo, kako se nam je vesti, da ne zapojejo po naših plečih. Začnimo pri najostrejši trnjevi, pri jetiki.

I.

JETIKA.

Srce se nam krči, če vidimo mladega moža, mlado ženo, morda še napol otroka, kako se stresa v neugnanem kašlju in zori v smrt. Pomilujemo navadno take nesrečnike in govorimo o zli usodi, o podedovanju ali celo vzdihnemo, da jim je tako pač že namenjeno. Abotno je tako govorenje! Res, da je jetika nalezljiva bolezen, toda do danes se še ni pripetil primer, da bi se rodil otrok z jetiko, kakor je to mogoče n. pr. pri sifilidi. Kako pa potem, da se toliko čuje o dedni obremenjenosti?

Jetičnik se nahaja v stalni razdraženosti in sili čim prej v zakon. Je kakor topoglava večča, ki venomer sili v plamen, dokler se ne ožge do smrti. Zakon in z njim zvezane posledice sesajo kakor krvoločni vampir na bolnem telesu, ki se že prej komaj otepa propadanja. Resnica, tudi ajdove babice (luški) imajo v sebi zametek za novo rastlino in tudi ozelenijo, če jih poseješ. Pameten gospodar bo vzel pa le kleno zrnje, saj ve, da še nikoli ni bilo iz slabega semena kaj prida žetve. Jetični starši grešijo napram samim sebi, posebno pa so krivi pred lastnimi otroki, ker rodijo slabotno deco, ki se ne more upirati okužanju. Pa poreče kdo: Saj niso vendar jetičniki sami krivi, da drve v zakon. Ne tajim, da je nagon silno huda reč, vendar pa ima človek pamet, da presodi svoja dejanja in ni kakor nebrzdana žival, ki drvi čez drn in strn. Če že ne popolna vzdržnost, vsaj največja zmernost v teh rečeh bodi jetičniku pravilo. Mnogo svarilnih zgledov je dala jetičniku skrbna mati narava. Če ne uboga, je zaslužil trnjevo in je vsako pomilovanje odveč.

Reva je otrok jetičnika. Jetična mati občuti, kako ji izgoreva življenje. Mesto, da bi krotila svoj nagon, si skuša podaljšati svoje življenje s tem, da ukrade novorojenčku edino zdravilo — materino mleko. Posledica je mučeništvo lačnih revčkov. Če bi mogli ti povedati svojo bol! Tako pa le tiho silijo v zgodnji grob.

Jetični starši so slabi delavci in ne morejo preskrbeti kruha vedno lačni, navadno številni deci, zato komaj dočakajo, da gre otrok s štiri-najstimi leti v smrdljive tovarne, da pomaga lastnikom do bogatih dobičkov. Podedovano nagnenje do jetike najde tu ugodna tla za smrtonosno kal. Od staršev pa mnogi podedujejo tudi nagnenje do lahkoživja.

«Ples je prvi oproda jetike!» je vzkliknil slavni zdravnik. Vsakdo je že gledal zasople pare, ki pijejo med plesom mrzlo pijačo in se vsi prèpoteni hladijo na prepihu ali celo pozimi na mrazu pred zabaviščem. Dobro občutijo, da niso zdravi, a ne jenjajo od zabave in so gluhi za vse opomine zdravnikov vse dotlej, da jih oblije zona, ko vidijo kri v izmečku. Narava ne trpi neposlušnih ter bridko vihti bodečo trnjevo.

Pa poreče zabave željen bolehnec: Mar so sladkosti življenja in zabave le za zdrave? Kaj pa naj mi počnemo?

Zdravje je kakor obilno bogastvo: Kdor je bogat, lahko trosi z obema rokama, pa ne raztrosi. Če pa hoče siromak razispati, mora krasti... So res še jekleni ljudje med nami, ki se dolga leta norčujejo iz svojega zdravja, podobni razsipnim bogatinom, jetičaški pa kradejo sami sebi zdravje s tako zvanimi zabavami: ponočevanjem, pijančevanjem, kajenjem, plesom itd.

Boljše in zdrave zabave je tudi jetičnikom dovolj. Solnce, sveži zrak, kopeli, dobra knjiga, godba itd. — to je zabava bolehnih. Za denar, ki bi ga zapravil v zabaviščih, pa naj kupi telesu najboljše hrane, ki je glavno, morda celo edino zdravilo za jetiko.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

IZ POLJANSKE DOLINE.

Gorenja vas, 22. julija.

Javni nastop našega Sokola v nedeljo se je dobro obnesel. Bilo je navzoče tudi lepo število domačega ljudstva in od drugod. Po nastopu se je razvila prav prijetna prosta zabava, ki je trajala pozno v noč.

Letos imamo že tudi večje število letoviščarjev. Morda se dolina polagoma le razvije v dobro letovišče. Čujemo, da namerava neki tukajšnji podjetnik zgraditi večje poslopje, ki naj služi hotelskim namenom, kar bo gotovo povzdignilo obisk tujcev.

Ker imamo zadnji čas precejšnjo vročino, išče vsakdo prijetnega ohladila v vodi, v naši Sori ali pa bolj hladnega v stranskih potokih. Noči so pa prijetno hladne. V dolini je doba žetve, a višje v hribih, ker se kosi po senožitih le enkrat na leto, se dokončava košnja. Na strmišča se seje ajda in repa, a to samo na niže ležeče njive.

Vsak tujec, ki obiše dolino kot popotnik, smatra za neko dolžnost, ko gre mimo Visokega, da obiše tu grob našega rojaka, pisatelja dr. Ivana Tavčarja in, če le možno, tudi njegov muzej. V ta namen in da spoznajo kraje, katere je tako živo opisal v svojih povestih, prihajajo zdaj med počitnicami tu gori učenjaki, dijaki in dijakinje. Ob takih prilikah, če so količkaj turisti, se podajo še na naš Blegoš z oddihom v Javorjah v znani gosilni pri Marjanci, kjer je vsakdo dobro postrežen.

OPLOTNIŠKO PISMO.

Oplotnica, 22. julija.

Kdor še ni videl naših romantičnih krajev, si lahko misli, da je Oplotnica tista, kjer je svet s plotom obit. Pa ni res. Tukaj smo jako delavni. Kakor tujeji pripoznajo, je Oplotnica res tudi lep kraj. Samo žal, da nimamo železnice. Zveze imamo jako slabe, zato nas tujeji ne obišejo preradi. Marsikatera industrija bi se že ustanovila, ako bi ne bilo tako slabe železniške zveze, in marsikateri industrijec bi bil tukaj kaj začel, ker imamo jako dobro vodno moč. Lesna trgovina je tukaj precej dobro razvita in se lahko reče, da se letno gotovo izvozi iz Oplotnice do 500 vagonov lesa. Imamo tudi precej lep granitni kamenolom, kjer je zaposlenih okoli 200 delavcev. Tudi tega materiala se izvažata letno do 600 vagonov, a vse to se prepeljava z vozom večinoma na konjiški kolodvor po 6½ km dolgi cesti, ki hudo trpi. Govori se že več let, da se bo iz Oplotnice zidala sreska cesta do Slovenske Bistrice. Ako bi se ta ideja uresničila, bi bilo to za nas velikega pomena, ker bi potem bili z našimi izdelki takoj na glavni progji. Seveda, Bistrica to idejo z vsemi močmi podpira, a Konjičani se baje močno protivijo.

Dragi popotnik, ako se pripelješ iz Poljčan po ozkotirni železnici do Konjic, podaj se peš na izlet proti Oplotnici po sreski cesti, ki se lepo vije čez barbarski griček. Ko dospješ na vrh, imaš lep razgled na Pohorje in okrog po hričkih lahko našteješ okoli 20 cerkev. Krasna panorama. In ko dospješ v Oplotnico po poldrugi uri hoje, se lahko dobro okrepeš, saj imamo v vasi štiri gostilne, 7 trgovcev z mešanim blagom in 11 lesnih trgovcev, ki pridno konkurirajo med seboj. Iz Oplotnice lahko kreneš na Pohorje, na Veliki vrh, proti Lokanji, kamor je 2½ ure hoda po romantičnem lokanskem grabnu, kjer se cesta vedno vije ob potoku Oplotnici. Dolg čas ti v tem grabnu ne bo, ker boš spotoma šel mimo 43 kmetških žag, ki so večinoma vse v pogonu, srečaval boš vedno voznike. In ako pogledaš v potok, boš občudoval kamenje v vodi, ki ga hudourniki ob nalivih navalijo. V kristalno čisti vodi boš videl tudi mnogo postrvi.

Dragi čitatelji «Domovine»! Omeniti moram še, da imamo v Oplotnici tudi agilnega Sokola,

ki si ravno sedaj urejuje svoj Sokolski dom. Sicer ni moderna stavba, imela pa bo prostorno telovadnico. Otvoritev doma bo dne 4. avgusta ob 1. popoldne. Po otvoritvi bo spreved na veselični prostor na vrtu g. Kuneja. Igrala bo sokolska godba iz Maribora.

Torej, bratje, sestre in prijatelji Sokola, pridite ta dan k nam v tiho dolino, da si ogledate naš romantični kraj! Ker obhaja naš Sokol ta dan tudi svojo 10letnico, pričakujemo od strani bratskih društev mnogo obiska. — F. P.

Na sokolskem zletu v Poznanju

II.

Drugi dan po našem prihodu so se vršile tekme za slovansko prvenstvo. Zaradi deževnega in mrzlega vremena, žal, niso prinesle zaželjenega uspeha. Netekmovalci smo posedali na okoli. Iznajdljivi br. dr. Šalamun iz Ptujja je kar na svojo roko aranžiral izlet v Gdansk in Gdinje ter nam po trudapolnem prizadevanju preskrbel polovično vožnjo in posebne vagonne. Bratska hvala mu za trud! Vožnja do Gdanska je trajala 6 ur. Malo čudna se nam je zdela naenkratna sprememba v nemškem mestu, ki tvori slobodno državico. Takoj na kolodvoru smo dobili dva poljska vodnika, da sta nam razkazala zanimivosti. Gdansk je mesto z 200.000 prebivalci, Nemci in Poljaki. Promet je velik in živahen. Pač modernó obmorsko mesto, ki ima pestro zgodovino. Skoro ni stare hiše, kjer ne bi bilo poljskega grba ali zanimivega napisu. Muzeji so polni poljskih slik, grbov, kraljevskih podob in napisov. Istotako tudi mestni magistrat. Žal, da prebivalci zaradi nemškega vpliva pa tudi nacionalne nestrpnosti in ljubosumnosti na Poljake s silo odstranjujejo dragocene poljske starinske slike in jih nadomeščajo z nemškimi, grbe na hišah pa črno preplekajo. Na ta način hočejo zabrisati poljsko preteklost. Glede prehrane je Gdansk popolnoma vezan s Poljsko.

Po ogledu mesta smo se odpeljali s parnikom po takrat precej nemirnem baltiskem morju do znanega razkošnega gdanskega kopališča Zopot. Po enournem ogledu smo nadaljevali vožnjo do Gdinja. Tu smo morali občudovati energijo in voljo po osamosvojitvi Poljakov. Iz zapuščene celine so po vojni postavili veliko moderno mesto in še večjo luko, ki je bila enkrat že opisana v «Jutru». Mesto ima do sedaj kakih 70. krasnih palač, najmodernejšo železniško postajo, pomorsko poveljstvo in par tujih konzulatov. Ako se vpošteva, da je teren popolnoma peščen in v sipinah; potem se lahko izračunajo težkoče, kd jih je bilo treba premagati pri gradnji železnice in cest. Vse smo si dobro ogledali.

Ta izlet lahko prištevam med najbolj poučne, pa tudi najzabavnejše. Ostal nam bo vsem v lepem spominu. Po vrnitvi v Poznanj so se po zboljšanju vremena vršile velike sokolske slavnosti s sprevedom, katerega se je udeležilo nad 15.000 sokolskih pripadnikov. Izenadeni smo bili nad številčno močjo poljskega Sokolstva.

Tudi popoldanska telovadba in izvajanje prostih vaj nas je zadivila. Nastopili so člani in članice, vsakih po 2500. Ne zaostajajo mnogo za Čehi, nam pa so skoro enaki. Zleta se je udeležilo tudi nekaj nad sto ameriških Sokolov in Sokolic z lastno godbo. Tako so pokazali, da znajo tudi ameriški Poljaki pravilno ceniti sokolsko delo, ki jim je v tujini edina uteha in branik pred potujčevanjem. Da celo Italijanov ni manjkalo, mi skoro ni treba posebej omeniti. Kako smo se z njimi gledali, vam ne bom razlagal. Omenim naj samo, da je naš voditelj pri starešinstvu poljske sokolske zveze pojasnil, kako Italijani ravnajo s Slovani. — A. Gr.

Pečen krompir je okusnejši in tudi prej pečen, če ga daš prej za deset minut kuhati v slan krop.

ŽENSKI VESTNIK

NEGA CVETLIC-LONČNIC POLETI.

Spomladi denemo navadno vse sobne rastline, ki prenesejo solnce, ven na okna, balkone in mostovže. Čez poletje se pa zelo prileže vsem palmam, raznemu praprotnju, sobnim orhidejam in drugim, če jih sploh denemo popolnoma na prosto, na primerne kraje v vrtu, kjer ni preveč solca in dovolj sence.

Ob suhih dneh jih je treba zalivati enako, kakor jih zalivamo v sobi, s postano vodo, zraven pa tudi večkrat po listju poskropiti. Od časa do časa jih pognojimo z razredčeno gnojnico. S tem gnojenjem prenehamo šele oktobra meseca, ko spravimo rastline spet v sobo.

Dobro je, če zakopljemo rastline z loncem vred v zemljo, in sicer do roba posode. Tako jih ne more prevrniti veter in se tudi tako hitro ne izsušijo kot na oknih in verandah.

Da nam pa ta čas, ko smo sobne rastline dali ven na prosto, okna in verande niso preveč prazne in puste, posadimo v lončke kake druge vrtno cvetlice, ki čez poletje cveto, kakor na primer poletne in jesenske astre, krizanteme, petunije, kapucinke in druge. Tako imamo okna vedno lahko lepo okrašena s cvetjem in zelenjem.

OBDELAVANJE VRTA OB SUHEM POLETJU.

Marsikatera vrtnarica morda misli, da je ob suhem vremenu najbolje nič sejati in tudi ne presajati, zato pa rastlinam pridno zalivati in zemljo rahljati, da ne postane presuha in pretrda.

Toda, kar se tiče sejanja, je ravno nasprotno dobro: sejati treba ob suhem vremenu, ker baš tedaj so suhi večeri brez vetra, tako da se dá seme enakomerno posejati. Akc seješ seme ob suhem vremenu, se že nahaja v zemlji, kadar pride dež in tako lahko takoj kali. Po dežju pa čisto sploh ne moreš takoj sejati, ker je veter in zemlja premokra. Tako zamudiš najugodnejši čas za kaljenje. Istotako je s presajanjem: presadi kadar je čas za to, čeprav v suhem vremenu, da so rastline že presajene, kadar pride dež, in se takoj lepo razrastejo. Seveda moraš, ko presajaš, suho gredo nekaj časa prej dobro namočiti, da se sadike bolje primejo in moraš posajene tudi dobro zaliti. Če je treba, napravi sačikam nekaj sence, toda le ob vročih popoldanskih urah.

Nadalje je bolje, ako zalivamo rastlinam manjkrat, a tedaj temeljito. Zakaj, če le malo zaliješ, se zemlja ne premoči globoko in tako tudi korenine ne morejo rasti v globoko, ampak se razrašajo le pod površjem, kjer se ob suhem vremenu posušijo, če si le enkrat pozabila zaliti. Pri pogostem, a slabem škropljenju vrta rastline ne uspevajo. Ako pa vrt močro zaliješ, se korenine krepko razvijajo po vlažni zemlji in potem jim suša ne more zlepa do živega.

Prst na površini je treba vedno zrahljati, ker s tem ohranimo spodnjo plast vlažno. Zemlja se tem hitreje posuši, čim trša je zgornja plast. Narede se razpoke, skozi katere izpuhneva vlaga, tudi korenine se pri tem potrgajo, in rastlina trpi. Zaradi tega je dobro, zemljo rahljati in jo pokrivati z drobnim gnojem, šotnico, žaganjem, čreslom in drugimi rahlimi snovmi. Izvrsten za to je cestni gnoj. Z rahljanjem pa dosežeš tudi, da ti potem ni treba toliko zalivati, ker vlaga ostane rastlinam, tla ne razpokajo; pa tudi pleti in okopavati treba manj, zakaj prerahljana in z rahlim gnojem pokrita zemlja ne naredi skorje tudi pri najhujših plohah ne, popije vsako kapljico in rastline se ne oškropijo, oblatijo in onesnažijo. Ako so tla pokrita, lahko tudi prilivaš, če sije solnce, kar je posebno velike važnosti ob suhem vremenu.

Stvar je namreč ta: Če poleti solnce ves čas pripeka na nepokrito zemljo, se ta tako ogreje, da voda na njej kar zavre. To za rastline ni dobro, ker jih spari. Zaradi tega se tudi ne sme zalivati čez dan, ampak šele pozno zvečer ali zarana. Če pa so tla pokrita, je izkušnja poka-

Ali ni užitek

pranje s takim milom?

Ta krasna, gosta in lednata pena, ta kretna mehkoča ter nad vse učinkovito svojstvo za čiščenje in razkuženje se tako zamazanega porila.

Vedite pa, da ima vse ta dobra svojstva naše

pristno terpentinsvo
milo „Gazela“

zala, da smemo zalivati tudi ob najhujši vročini. Tedaj lahko zalivaš tudi z mrzlo studenčnico, ker se voda skozi plast gnoja precedi in s tem sama primerno ogreje, tako da ne škoduje rastlinam.

Za kuhinjo

Sirnatí zrezanci. Na desko deni pol kile moke in pol kile suhega domačega sira, dve jajci, malo soli in naredi precej trdo testo. Nato razvaljaj testo za nožev hrbet na debelo in ga razreži na poljubne rezance. Skuhaj jih v slanem kropu, nato odcedi in zabeli z drobtinami na masti ali sirovem maslu. To je prav dobra postna jed.

Krompirjevi žličniki. Štiri debele krompirje skuha, jih odcedi, olupí in pretlači skozi sito v skledo. Nato jim primešaj dve jajci, malo soli, košček sirovega masla (putra) in približno četrt kile moke. To testo stepaj, da postane gladko, na kar zajemaj z njega z žlico majhne žličnike, ki jih skuha v slanem kropu. Čez pet minut so kuhani, na kar jih odcedi in zabeli z mastjo in krušnimi drobtinami.

Če je meso trdo in se nerado skuha v mehko, to je meso stare goveje živine, tedaj prilij v juho, ko se začne peniti, t. j. preden zavre, nekoliko ruma ali žganja. Za eno kilo mesa zadostuje pol žlice. To meso zelo razmehča in juha nima nobenega slabega okusa od tega. Pomaga pa tudi, če dodaš juhi med kuhanjem malo jedilne sode.

Praktični nasveti

Za slabotne in bolehné otroke, zlasti za take, ki dolgo ne shodijo, je zelo priporočljiva taka krepilna pijača: Eno osmiko litra svežega (ne kuhanega) mleka postavi na toplo, nato ubij vanj eno jajce, dodaj dve žlički sladkorja in dobro zmešaj, da postane gosto. Tako pijačo dajaj otroku po dvakrat na dan.

Dobro mazilo za raskave roke, zlasti, če so ti od vrtnega in poljskega dela razpokale, je mleko. Tedaj namoči, preden greš spat, dve krpi v mleku, si ju ovij okoli rok, čez to pa še suho krpo. Tako imej roke zavite čez noč. To napravi sleherni večer, dokler se ti roke spet ne pozdravijo.

Pohišstvo, ki je sčasoma postalo umazano, bodisi od muh ali prahu, se dá lepo očistiti z mle-

kom. Vzemi pa čisto sveže sirovo mleko, v katerem namoči krpo in drgni z njo umazano pohišstvo tako dolgo, da je les spet suh. Krpo moraš večkrat v mleku oprati, oziroma nanovo namočiti, dokler ne spraviš proč vse umazarije.

Madež od črnega vina iz bele tkanine odstraniš takole: Namoči dotično tkanino (namizni prt, servijeto) v mehki vodi, potočnici ali deževnici, in jo obesi na močno solnce. Ko se posuši, jo vnovič namoči in deni spet na solnce. To delaj toliko časa, dokler madež popolnoma ne izgine. Solnce spravi madež gotovo ven, tkanini pa to nič ne škoduje.

Zarjavelo likalo osnažiš, če namažeš spodnjo plat, ko je likalo vroče, z belim voskom, ki si mu dodala malo soli. S tako namazanim likalom likaj po kaki volneni krpi. Po potrebi to ponovi, dokler ni likalo spet lepo svetlo.

Steklenice se dajo lepo očistiti s solno kislino, zlasti če je bila notri kaka tekočina, od katere je steklenica potemnila, kakor na primer od črnega vina. Vlij v steklenico malo solne kisline in tresi, da se razleze po vsej steklenici, na kar jo z vodo večkrat izplahni. Pri ravnanju s solno kislino pa moraš biti previdna, da ti ne pride na prste ali na obleko, ker je zelo jedka.

ZANIMIVOSTI

SOLNCE — VIR ŽIVLJENJA IN ZDRAVJA.

Ze najstarejši narodi so častili solnce kot boga. Videli so, da je solnce njihov največji dobrotnik in vir vsega življenja. Če bi prenehalo solnce pošiljati na zemljo toplo in svetlobo, bi na mah prenehalo vsako življenje, nastopila bi smrt tako za človeka in vse živali kot tudi za rastline.

Solnce pa ni le vir našega življenja, temveč tudi eno najučinkovitejših zdravilnih sredstev za najrazličnejše bolezni, ki tarejo človeški rod. Moderna znanost je odkrila vse polno lastnosti solčnih žarkov, ki vplivajo blagodejno na naše zdravje. V naslednjih vrsticah se bomo pobavili z najvažnejšimi.

Ze dolgo časa opazujejo zdravniki ugoden učinek solčnih žarkov na potek različnih bolezni. To jih je napotilo, da so začeli z vseh strani in na mnogovrstne načine znanstveno proučavati in

preskušati te učinke. Danes skoraj ni več uda ali snovi v človeškem telesu, ki bi ne vedeli, kako vplivajo nanj solnčni žarki. Tako vemo, da so obtok krvi, sestava krvi, dihanje, rast kosti, izmenjava snovi, prehrana kože v najtesnejši zvezi s toploto in svetlobo, ki nam jo daje v tolikih množinah sonce.

Da bomo lažje to razumeli, moramo vedeti, da sestoji solnčna luč iz žarkov najrazličnejše valovne dolžine, pri čemer predstavlja vsaka valovna dolžina neko izvestno barvo. Zmes vseh barv daje belo solnčno luč. Kadar pada solnčna luč skozi telo, ki lomi solnčne žarke, na primer skozi stekleno prizmo, vidi naše oko barve mavrice: rdečo, rumeno, zeleno, modro, vijoličasto. Barve v tej vrsti imenujemo «spektrum». Valovna dolžina posameznih barv je različna: manjša se od rdeče proti vijoličasti barvi tako, da imajo rdeči žarki največjo, vijoličasti najkrajšo valovno dolžino. Pred rdečo in za vijoličasto barvo leže žarki, ki jih naše oko ne vidi: to so ultrardeči levo od rdeče in ultravijoličasti desno od vijoličaste barve. Ultrardeči žarki z veliko valovno dolžino širijo toploto in prodirajo v globino, ultravijoličasti s kratko valovno dolžino širijo le malo toplote in ne prodirajo v globino.

Vprav ti našemu očesu nevidni žarki vplivajo izredno močno na zdravo kakor na bolno telo. To, kar je moderna zdravniška veda z njimi dosegla, spada k njenim najlepšim uspehom.

Različna zdravljenja s svetlobo imenujemo s fujo besedo helioterapijo, kar pomeni po naše zdravljenje s solncem. Območje tega zdravnega načina je ogromno: kostna jetika in jetika v sklepih, sluznicah, trebušni mreni, mnogokrat tudi na pljučih, kataralične obolenosti dihalnih organov, rahitida, slabokrvnost, revmatizem, protin, vnetje živčevja, dalje kožne bolezni in bolezni na spolovilih.

Čim manj solnčnih žarkov vsrka zračna plast nad zemljo, tem večji so njihovi učinki. Zato imamo tovrstna zdravilišča v visokem pogorju, kjer je zrak čist. Tu je dosegla helioterapija zlasti pri zdravljenju jetičnih kosti in sklepov zares neslutene uspehe. Kjer so prej morali rezati, je danes mogoča popolna ozdravitev kosti in členkov. Leta in leta trajajoča gnojenja, grde kožne obolenosti se ozdravijo na terapevtski način, kakor bi kdo čaral.

Zdravilišča za jetične, otročje bolnice se imajo zahvaliti za velikanske uspehe po večini uporabi solnčne svetlobe.

Bili so časi, ko so se ljudje, zlasti mestni, naravnost bali solnca. Bila je to doba solnčnikov in širokih slammikov, da ni moglo priti sonce do človeka. Danes je to vse drugače, ljudje se naravnost izpostavljajo solncu, ga iščejo. Rjava, na solncu utrjena koža je znak zdravja. Nesluteni viri moči se odpro pod vplivom solnčnih žarkov, porode se nove snovi, ki zabranjujejo okuženje in tako postane telo odporno proti nalezljivim boleznim, sploh proti boleznim.

Naša domovina ima dovolj visokih krajev, dosti gorovja, kjer lahko uživamo dobrote višinskega solnca in kamor lahko postavljamo zdravilišča za zdravljenje bolezni s solnčnimi žarki. Ta način zdravljenja bo menda najbolj razvit v Švici, deželi solnčnih Alp.

Danes imamo tudi že izvrstna nadomestila za naravno ožarevanje po solnčni svetlobi. V marsikakem slučaju dajejo zdravniki tem nadomestilnim sredstvom prednost pred naravno solnčno svetlobo.

Kot povsod je prav lahko tudi tu pretiravanje. Napačna in pretirana uporaba solnčnih žarkov prav lahko škoduje. Zato je potrebno, da se pri zdravljenju bolezni držiš zdravnikovih navodil.

Ko smo videli, kakšen dobitnik nam je sonce, se ne bomo več skrivali pred njim in oni, ki se je morda imel za nesrečnega, ker mora opravljati dela v žgočem poletnem solncu, bo uvidel, da je njegov poklic zdrav in da ne zasluži pomilovanja. Kakor je sonce vir vsega življenja, tako spada tudi k naravnim in najučinkovitejšim zdravilnim sredstvom, zaveznika in pomagača pa sta mu voda in zrak,

× **Pomoč v zadnjem hipu.** Iz Berchtesgadna poročajo o turistovski nezgodi, katere žrtev bi bil kmalu postal letoviščar Eckert iz Draždan. Mož je rad hodil po hribih. Ker pa se ni spoznal v planinskem svetu, je vzel vodnika, da ga je vodil po gorah. Pred nekaj dnevi je hotel Eckert pokazati, da lahko tudi sam nekaj doseže. Šel je na turo in je sredi poti zapustil vodnika ter zavil sam nekoliko v stran. Pri tem je prišel na neko kozjo stezo in ni mogel več naprej ne nazaj. Zabredel je bil v steno, ki je naravnost nedostopna. Tam je jel klicati na pomoč tako glasno, da so ga slišali ljudje daleč doli v dolini. Na pot se je odpravila ekspedicija, ki je trideset ur iskala pota do mesta, kjer je Eckert obvisel ter se z obema rokama oprijemal skale. Ekspedicija je rešila nesrečnega v zadnjem trenutku. Visel je na 700 m visoki skali med življenjem in smrtjo celih 30 ur.

× **Ekspresni vlak padel v vodo.** Ekspresni vlak Chicago-St. Francisco je eno zadnjih noči skočil s tira pri Strattonu, okrog 150 milj vzhodno od Denwera, ravno ko je vozil čez most. Od osmih «pullmanov» so se potopili trije v reki, ki je bila radi deževja silno narasla. V nesrečnem vlakcu je bilo 350 potnikov, od tek jih je 5 mrtvih, okrog 50 pa težko ranjenih. Nesrečo je povzročil radi deževja silno narasli potok, ki je izpodkopal most. Lokomotiva in trije «pullmani» so padli v vodo, ostali vagoni so se pa razen zadnjih treh razbili. Reševalna dela so bila radi visoke in de-roče vode silno otežkočena.

× **Ženo s sekiro, sebe z britvijo.** V vasi Bor pri Karlovih Varih se je odigrala v ponedeljek pretresljiva rodbinska tragedija. 30letni čevljar Dürrbeck se je sprl s svojo ženo Jedrt. Prišlo je tako daleč, da je pograbil sekiro in napadel ženo. Žena se je tako prestrašila, da se je onesvestila. Samo temu se ima zahvaliti, da je ostala živa, kajti sekira v moževih rokah ni zadela njene glave. Oplazila jo je samo po obrazu. Videč, da se je žena okrvavljena zgrudila, je bil mož prepričan, da jo je ubil in sklenil izvršiti samomor. Vzel je britev in zbežal za hišo, kjer si je hotel prerezati žile na rokah. Potem si je pa premislil, nastavljal si je britev na vrat in pritisnil. Britev se je pa ob goltancu zlomila in čevljar se je ves okrvavljen zgrudil na tla. Sosedje so poklicali rešilno postajo in v bolnici so zdravniki ugotovili, da je žena samo lahko ranjena, mož pa je izgubil mnogo krvi in bo moral dlje časa ostati v bolnici.

× **Borba s tigrom na življenje in smrt.** Angleški nadgozdar v Indiji v provinci Madras po imenu Windbush je prispel nekega večera z dvema gozdarjema in več drugimi uradniki v džunglo in se je pripravil na počitek v majhni gozdarski koči. Domačini, ki služijo pri ondotnem gozdarju za lovce, so mu pri večerji pripovedovali, da je pod mrak skočila neka dolga, progasta žival na verando. Nadgozdar se ni posebno zmenil za njihovo pripovedovanje. Menil je, da je skočil na verando velik pasji bastard. Ko pa je prišel tja, je v svoje veliko začudenje videl, da se je pod mizo zleknila košata tigrina žival. Žival je vdrla čez čas, ko je šel Windbush po pomoč, v njegovo spalnico. Ker so bila vrata odprta, so prihiteli služabniki in oddali na tigrino strel skozi odprtino. Tigra je planila pokonci,

prevrnila mizo, da je ugasnila luč, zasledovalci pa so se zabarikadirali za pohištvom in urno zaprli izhod, da jim zver ni mogla do živga. Ker pa je imela spalnica še ena vrata, so jih previdno odpahnili, da bi videli, kaj je s tigro. Zverine ni bilo nikjer. Slednjic je opazil neki sluga, da miga pod vrati nekaj dolgega, podobnega kači. To je bil tigrin rep. Z velikim strahom in krikom je služabništvo zaprlo duri in splezalo na podstrešje gozdarjeve kočice ter predrlo strop, skozi katerega so oddali na tigrino smrtonosen strel. S tem je bilo v hiši strahu konec.

× **Zagoneten dvojni umor.** V Devinski Novi vasi blizu Bratislave je bil izvršen v noči od ponedeljka na torek zagoneten dvojni umor. Sosedje gostilničarja Krištofa Feilerja so v torek zjutraj opazili, da gostilničarja dolgo ni iz hiše. Mož je vstal vedno zgodaj in vsako jutro se je izprehajal pred gostilno. Ker ga ni bilo iz hiše, so odšli na orožniško postajo in obvestili orožnike, da nekaj ni v redu. Prišla je orožniška patrolja, kateri se je nudil strašen prizor. V veliki mlaki krvi so našli orožniki na tleh gostilničarja z razbito lobanjo, blizu njega pa vso okrvavljeno njegovo 30letno hčerko Marijo. Zdravnik je ugotovil, da sta oba mrtva. Hčerkinino truplo je ležalo vznak z velikim kuhinjskim nožem v prsni. Udarec je bil zadan z vso silo, tako da se je nož zlomil. Na truplih ni bilo drugih znakov nasilja, niti odpora umorjencev. Čudno je, da sta žrtvi ležali v zaklenjeni sobi in da so bila okna zaprta. Gostilničarjeva hčerka je kazala zadnje čase znake duševne bolezni in postala je okolici nevarna, da jo je hotel oče poslati v umobolnico. Preiskava je našla sled, ki pravi, da ni izključen roparski umor.

× **Pretresljiva rodbinska tragedija.** V četrtek popoldne se je odigrala v umobolnici v Opavi pretresljiva rodbinska tragedija. V zavodu je bila 33letna hčerka gostilničarja iz Brna Marija Gotlieber. Gostilničarjevo rodbino je pregnala zadnja leta kruta usoda. 63letni gostilničar je izgubil v vojni dva sina, nedavno mu je umrla v umobolnici žena in tako sta mu ostali samo dve hčerki. Starejša je bila dedno obremenjena in morali so jo poslati v umobolnico, mlajša je pa zdravnica. Nesrečni oče je bil prepričan, da starejša hčerka ne bo ozdravela. Ta zavest mu je bila tako mučna, da je končno obupal in sklenil neznosnemu življenju konec. V sredo je prispel v Opavo, da poseti svojo hčerko. V umobolnici je bil pa mnogo ljudi in zato je takoj odšel. V četrtek popoldne je znova prišel in hotel je govoriti z ravnateljem. Ravnatelja pa ni bilo doma in možu so dejali, naj pride pozneje. Čakal je potrpežljivo, da se ravnatelj vrne, naenkrat si je pa premislil in odšel je v sobo, kjer je ležala njegova hčerka. Strežnica mu je primaknila stol k hčerkinini postelji in ju pustila sama. Po njenem odhodu je stopil nesrečni oče na hodnik, odkoder se je kmalu vrnil. V naslednjem hipu sta počila dva strela. Prestrašena strežnica je planila v sobo, kjer se ji je nudil grozen prizor. Na postelji je umirala vsa okrvavljena gostilničarjeva hčerka, na tleh je pa ležal v zadnjih izdihljajih gostilničar, ki je kmalu umrl. Nesrečni oče je zapustil pismo, v katerem pravi, da je žrtvoval sebe, da reši hčerko strašne bodočnosti.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Kovačnica

z vsem orodjem se odda v najem obrtniku, kovaču Franc Jeraj, Veliki Gaber, p. št. Vid, Dolenjsko 270

Pohištvo

vedno v veliki zalogi in po najugodnejših cenah pri MATIJI ANDLOVICU

strojno mizarstvo, Komenskega ulica 34, Ljubljana 26,

Zdrav fant,

ki je absolviral meščansko šolo, se sprejme kot vajenec v trgovino z mešanim blagom na deželo s popolno oskrbo. Ponudbe pod «I 40» na upravnistvo „Domovino“.

Priporočajte in širite „Domovino“!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Kdaj bo nehaj.

«Ne boj se psa! Saj veš: pes, ki laja, ne grize!»
«Je že prav, a ne vem, kdaj bo nehaj lajati.»

Vstop prepovedan.

Orožnik pelje na stanico krošnjarja, ki nima pri sebi legitimacije za krošnjarenje. Pred stanico se krošnjar ustavi in noče dalje.

«No, I e naprej!» ga priganja orožnik.

«Ne, gospod, tu nad vratni imate napisano: Krošnjarjem in beračem vstop prepovedan.»

Ne zna ustaviti.

«Zakaj drvite s tako brzino?» vpraša orožnik avtomobilista.

«Oprostite, sem prvič na avtomobilu in ne znam ustaviti; zato moram naprej, da zmanjka bencina.»

Suknja.

«Avto pridrvi skozi vas. Janez da znak, naj ustavi.»

«Ali bi hoteli vzeti v Ljubljano mojo sukno?»

«Zakaj pa ne? Kje pa naj jo oddam?»

«No, da ne boste imeli preveč sitnosti, bi ostal kar v nji.»

Končal bi rad.

«Kaj pa delaš, Janez?»

«Neumno vprašanje. Voz barvam.»

«A čemu tako hitiš?»

«Rad bi končal, preden zmanjka barve.»

Tako je.

Otroci se pripravajo.

«Tako je!»

«Ne, ni tako!»

«Rečem ti, da je tako. Mati pravi tudi, da je tako, pa čeprav oče vedó bolje.»

Ostra britev.

«Ne vem, Mica, kako da mi britev ne reže!»

«Pojdi, pojdi, menda vendar ne boš rekel, da je tvoja brada trša kakor Pepetov svinčnik!»

Sočutje.

Pepetu Smoli je žena ušla. Ko ga prijatelj Janez sreča na cesti, ga žalostno pogleda in nagovori s sočutnim glasom, češ, naj si ne jemlje preveč k srcu...

Pepe pa ga prekine: «Kaj, ali že veš, da se je vrnila?»

BOLNIM

nervoznim, nemočnim, izčrpanim.

Da bi se osvobodili slabosti, izčrpanosti, prezgodnjih boleznih, včasih celo prezgodnje smrti je neobhodno potrebno takoj spočetka čistiti svoj organizem strupov, katere skupno s hrano prinašamo (mokračna kislina, urati in dr.), ravno tako pa je treba ojačevati in oživljati njegovo moč z energijotvornimi fermenti, vzetimi od čez mladih živali, kakor je »KALEFLUID« D. Kaleničenka.

»KALEFLUID« je potreben vsem brez razlike kateri so izčrpani po raznih boleznih, slabi prehrani, ali boleznih želodca, napornem fizičnem ali duševnem delu, težkih duševnih potrostih, prekomernih telesnih ali duševnih ekscesov i, t. d. »KALEFLUID« je večkrat odlikovan na raznih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Firenci in Rimu s 5 Grand Prix in 5 velikimi zlatimi kolajzami.

Brezplačno in franco pošljemo popis, kateri vas se znani z novim načinom obnavljanja in jačanja ovenele moči, zdravja in delovne sposobnosti. Obrnite se:

Beograd, Molerova 27; Miloš Marković.

»KALEFLUID« se dobi v vseh boljših drogerijah in lekarnah vsega sveta, pošlje se tudi po povzetju.

Glavna direkcija francoskega društva »Kalefluid« D. Kaleničenka, Pariz, Pigalle, 5. 280

Avtomatične hladilne omare in male zidane hladilnice

primerne za

mesarje in prekajevalce

dobavi takoj »VEHA«, d. z. o. z., Ljubljana,

Gospodarska cesta št. 8

Telefon št. 27-08

HUMANIK

ŽENSKI PLATNENI ČEVLJI S SPONAMI

MOŠKI PLATNENI POLČEVLJI.

UGODNA PRILIKA ZA NAKUP ČEVLJEV RAZLIČNE I ZDELAVE

LJUBLJANA: Dunajska c. 1a »Petovlje«
MARIBOR: Gosposka ulica 17

CELJE: Aleksandrova cesta 1
PTUJ: Slovenski trg »Petovlje«

Drogerija AL. FLORJANČIČ, Ljubljana

SV. PETRA CESTA št. 9

kupuje vsako množino lepo sušenega

cvetja arnike po najvišjih dnevnih cenah

Prima gonilna jermena

in vse mlinsko-tehnične potrebitne vedno v zalogi pri tvrdk **CADEZ & BRCAR, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 2**

1000 dinarjev

Vam plačam če se svojih bradavic

kurjih očes

trde kože, izrastkov ne iznebite sigurno v treh dneh po uporabi Ria balzama brez bolečin, brez nevarnosti in brez noža. Zdravniška priporočila: Dr. Cyrakus B. Dunaj, piše: Jaz sem z Rio zadovoljen, pošljite še 24 lončkov, uporabljal jih bom pri svojih bolnikih. Cena z garancijskim pismom Din 9.—, trije lončki Din 18.—, 6 lončkov 32.—.

Dr. Nio. Kemeny. Košice (Kaschau)

252 poštni predal 12/L 29, Češkoslovaška.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živali je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebeltitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana 66.

Zahtevajte **CENIK** s 1000 slikami brezplačni

Roskopf ura 49 Din.

Ura na sidro (ankerica) nekoliko boljše izvrstitev z 3 letnim jamstvom 65 Din.

Ista original patent preciz. **Roskopf ura na sidro**, pravi nikelj, kolesje nepristopno prahu tekoče vse v rubinih, posebno točna, 5letno jamstvo

Din 98.—

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budilka 64 Din z 2 zvoncema in 3let. jamstvom

Din 69.—

R. Kiffmann, Maribor št. 43/b specialist samo za boljše ure.

SEVER & KOMP.

TRGOVINA S SEMENI

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA št. 5

Kupuje: mravljinčea jajca, kumno, janež, sohe gobe, bučne in kumarčne peske, solančice, repično, repno, konopljeuo seme in druge deželne pridelke

ŽIVINOREJCI

Redilno ribjo moko za rejo prašičev in govedine kupite najceneje pri **A. VOLK, Ljubljana, Resljeva c. 24**

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najlinčjšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. - Ceniki franco. - Prodaja na obroke.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

L. Mikuž LJUBLJANA, Mestni trg 15 DEŽNIKI

NA MALO NA VELIKO Ustanovljeno 1839 58 Telefon 2282

Trgovina ortopedičnih aparatov, umetnih udov, vseh vrst bandaž, trebušnih in kilnih pasov, obvez, vložkov za ploščnate noge in ravnodržalcev kakor tudi vse higijenične priprave za postrežbo bolnikov.

Vedno velika izbira vseh priprav za britje in v to svrhu spadajočih predmetov.

Brušenje vseh vrst rezil, ponikljanje, popravila, s a m o pri trdki

G. BESEDNIK IN DRUG LJUBLJANA PRESERNOVA ULICA STEV. 5

Telefon šte. 2439 274

Neprijeten duh ust

je zoprn. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine. posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnill ostanki jedi med zobmi. ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo, ki stane 8 Din. Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (meheke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta glas kot tiskovino (omot ne zalepti) in dobili boste brezplačno poskusno tubo za večkratno uporabo. **Tvornica Zlatog, oddelek Chlorodont, Maribor 55.**

Veliki **cenik** ilustrovani

dobite zastoj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorger, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

JOSIP JUG, Ljubljana

Gajeva ulica šte. 2

izvršuje slikarski in plesarski obrt zelo solidno in po nizkih cenah. Sprejema tudi naročila z dežele in pleskanje železnih mostov. Cenjenemu občinstvu se priporoča.

Arnikovo in lipovo cvetje

kakor vse druge vrste zdravilnih zelišč v popolnoma suhem in zdravem s anju kupuje po najvišjih cenah trvdka 250

R. LUCKMANN
LJUBLJANA, Ahacijeva cesta 10

Tvornica konjaka in likerjev
VELEŽGANJARNA

Viktor Meden

LJUBLJANA, Celovška cesta 10

dobavlja po ceni najboljše: likerje, konjak, rum, slivovko, brinjevec, tropinovec, vino, vermut, malinovec. 273

Kupuje sadje in druge sirovine za žganjekuho.

Pozor! Ali ste že zahtevali ponudbo
KNJIGOVEZNICE
S. A. FELDSTEIN 268
LJUBLJANA, Vidovdanska cesta 12

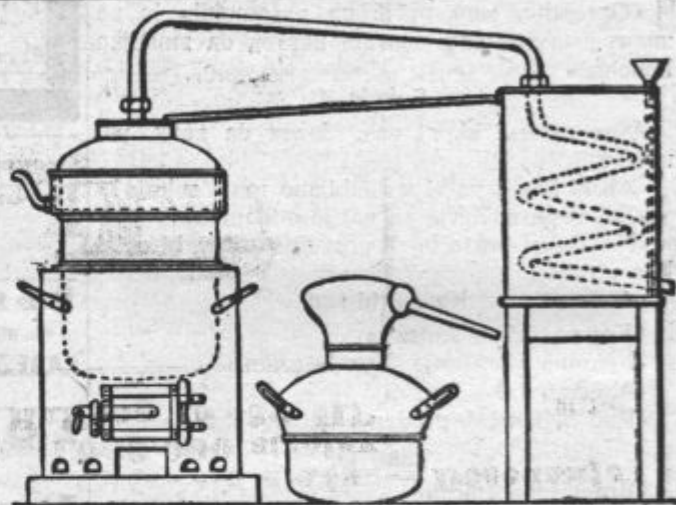
Kotle za žganjekuho

vseh domačih in tujih sistemov se dobi

v vsaki velikosti najceneje v lastni izdelovalnici

Nova JUGOMETALIJA

Kolodvorska ulica št. 18

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goved in ovac, pri tujih pred

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlci, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

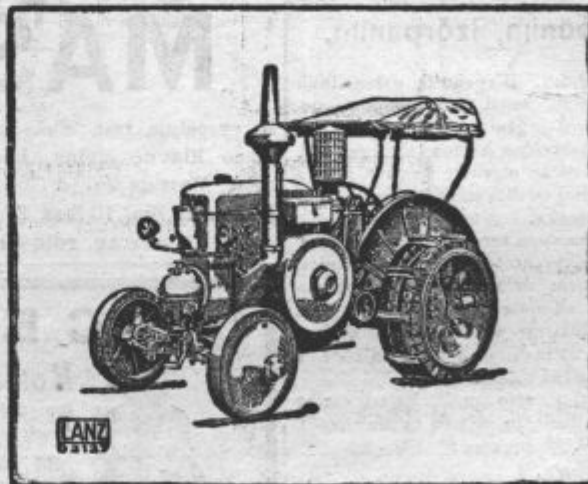
Henrik Lanz Mannheim

v Evropi največja, najstarejša in najbolj delazmožna tvornica za:

mlatnice,
stiskalnice za slamo,
dovlačilce za surovo olje za kmetijstvo in industrijo.

Obratne delavnice obsegajo 500.000 m². — Silotvorna centrala: 7.500 HP. — Izdelovanje dlažk. — Dosedanje dobave čez 1.000.000 strojev.
Prometni Bulldog 15-30 HP.

9117-a

Najprimernejši za Slovenijo, dela z najcenejšo obratno snovjo in nudi najbolj mnogostransko sposobnost. — Lastnik tega prometnega Bulldoga je zaščiten pred škodo, ki jo povzročata pomanjkanje časa in moči

AGRIKULTURA SOMBOR

Jugoslovensko generalno zastopstvo trvdke HENRIK LANZ, MANNHEIM.

Jugoslovenski generalni zastopnik:

LADISLAV BACHRACH, sedaj na Bledu, Parkhotel.

Išče se zastopnik za Slovenijo.